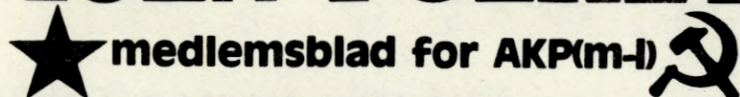

TJEN FOLKET

JANUAR 1977

KRAFTIG ABBONNENTS — VERVING FOR Å SIKRE DAGSAVISA

Leder:	2	Skulemålstriden blumar opp, AKP må ta standpunkt	12
Melding om obligatoriske part- lagsmøter i januar	5	Kva er grunnlaget for (den sær- skilte) undertrykkinga av kvinner?	14
Dokumenter fra AKP(m-l)s 2. lands- møte snart klare for utgivelse	5	Om opphavet til kvinneundertrykkinga (Svar til Kamerat E. E.)	18
Foran 1. mai: Legg vekt på dags- krav og lokal mobilisering	6	Kvinnefronten må ikke tone ned den faglige kampen	22
Partiet må ta ansvar for mobiliseringa til 8. mars	7	Svar til Kari	2 2
Erfaringer fra vervekampanjen: Bryt med høyresekterismen, Verv mange nye medlemmer	9	Kritikk av «Klassekampen» dekning av klassekampen innafor KKP	24
Må vi sympatisører slå oss inn i partiet?	10	Klassekampen og KKP's oppgjør med firegjengen. Vi må ikke legge oss flate for borgerskapets hets	25
Gamle feil gror fram på nytt	11		

Kameratar!

Knapt tre månader før dagsavisa kjem må vi slå fast at kampanjen for å verve dagsavisabonntar er kome altfor kort. Om ikkje målsettingene er fylt til 1. april vil det vere eit hardt slag mot dagsavisa.

Arbeidet med kampanjen i tida fram til 1. april vil avgjere om dagsavisa skal verte ein klamp rundt foten eller vere ein ressurs for partiet og arbeidarklassen og vere med å leggje grunnlaget for den sosialistiske revolusjonen i Noreg.

Hovudfeilen i kampanjen no er at den riktige lina som vart staka ut i starten av kampanjen ikkje har vore følgd. Fyrst verve alle medlemmer, oppfordre medlemma i ungdomsforbunda til å tekne abonnement, gå systematisk på alle vekeavisabonntar og så verve eit stort tal med nye abonntar.

Denne lina la opp til at verving av abonntar skulle vere hovudsaka for kampanjen. Ei line for å overordne laussalet fikk utvikle seg i bl.a. TF for november og i kampanje-spalta i Klassekampen. Denne lina vart korrigerert i Klassekampen nr. 93, ho vert og teke opp i denne artikkelen. Granskinger har og synt at det er store veikskaper i organiseringa av kampanjen og at det finst ein del sekterisme som hindrar at det vert verva mange fleire abonntar og at vi når mykje breiare ut.

Kameratane må snøgt granske stoda i kampanjen på sin stad, kor langt ein har kome, kva for feil og veikskaper som finst og snøgt kaste mykje kreftar for å rette dei opp. Ein kraftig innsats i den tida som står att kan rette opp kampanjen og føre han sigerrikt i hamn.

I Klassekampen nr.93 slo ein artikkel om dagsavis kampanjen fast at det hadde vorte utvikla ei rang line for kampanjen som hadde plassert abonnements-vervinga i bakevja til fordel for einssidig stasing på laussal. Denne lina hadde kome fram i TF, særskilt i novembernummeret om arbeidsplass kampanjen og i fleire artiklar i kampanje-spalta i Klassekampen. Den range lina kom fram ved at det einssidig vart lagd størst vekt på laussalet i propagandaen og at alle metodar og organisering som vart propagandert var retta inn på laussalet. Den range lina har vinne gjenklang i partiet, laussalet hat auka kraftig med eit opplag på 27.000 no, frå 18.500 da vi tok til. Så stor auke har det ikkje vore under. nokon Klassekapen kampanje tidlegare. Dette syner stor aktivitet og gjev oss eit godt utgangspunkt for å rette opp feila våre og kaste kreftane inn på å verve mange dagsavisabonntar.

STODA ER KRITISK

Omtrent 75% av målsettinga skulle ha vore i hamn ved årsskiftet dersom målsettinga skulle vore fylt til 1.februar som opprinnelig var sett som avslutninga for denne kampanjen. Berre 43% er nådd. Sjølv om kampanjen no går heilt fram til dagsavisa kjem 1.april så må vi kaste inn mykje kreftar for å klare denne målsettinga.

Målsettingene er høge avdi det må mange abonntar til for å drive ei kommunistisk dagsavis som skil seg frå dei borgarlege dagsavisane. Dei borgarlege avisene har ofte meir enn halve inntekta sine frå annonser, i tillegg kjem ulike støtteordningar frå staten. Klassekampen gar ingen av disse inntektene, ikkje avdi vi ikkje kan få dei, men avdi vi held fast på prinsippet om økonomisk sjølbergning. Alt anna vil vere ei likvidatorisk line for ei kommunistisk avis. Klassekampen må bygge på

sjølbjergingsprinsippet både i økonomi og i spreiring av avisa. Det vil seie å byggje på eit solid grunnlag av abonnentar som sikrar økonomien og som garanti for at eit stort opplag vert spreidd kvar dag. Vi er ikkje sjølv istand til å drive opp eit så stort laussal kvar dag og ikkje kan vi lite på Narvesen.

Det einaste svaret vi kan gje på korleis vi skal sikre dagsavisa er eit stort tal abonnentar, det sikrar økonomien og at mange får avisa fast kvar dag.

KAMPANJEN HADDE EIT RIKTIG UTGONGSPUNKT

Opplegget for dagsaviskampanjen da han tok til var:

1. Verve alle medlemmer snøgt og oppmode ein stor del av Raud Ungdom og NKS om å tegne abonnement.

2. Gå systematisk gjennom alle gamle vekeavisabonntar som vi kjende til og få dei som dagsavisabonntar.

3. Oppsøkje faste kjøparar og verve dei som abonnentar, og gjennom å drive fram laussalet få eit stort marked for å verve nye abonnentar til avisa.

No kan vi oppsummere at dette opplegget ikkje har vorte følgd. Granskinger har synt at det framleis finst medlemmer som ikkje har teikna abonnement, at vi mange stader har kome kort med å verve dei gamle vekeavisabonntane og få stader har gått breitt ut og verva nye abonnentar.

KRITISER DEN RANGE LINA

Den viktigaste feilen i kampanjen har vore lina som har plassert vervinga i bakevja til fordel for laussal. Føresetnaden for ein vellukka kampanje er at lina er rett. «Politikken er utgangspunktet for alle praktiske handlinger av et revolusjonært parti og kommer til uttrykk i selve gjennomføringa og slutteresultatet av partiets handlinger. Et revolusjonært parti setter ut i livet en politikk hver gang de setter en aksjon igang. Gjennomfører det ikke en riktig politikk, så gjennomfører det en uriktig politikk, — og gjennomfører det ikke en gitt politikk bevisst, så gjør den det blindt.» (Mao Tsetung)

Sørsmålet om ei riktig line for kampanjen er avgjerande, om ho er rang kan vi organisere og oppsummere metodar så mykje vi orkar. Om vi ikkje hadde sett fingeren på den range lina, men t.d. på mangelen på organisering så ville ikkje det ført til noko gjennombrot for vervinga, men snarare til at laussalet hadde auka enda meir. Dette må vi ha klårt for oss og kritisere den range lina overalt kor den har fått utvilke seg på kostnad av abonnementsvervinga.

STYRK MASSELINA — KOM BREITT UT MED VERVINGA

Av dei abonnentane som har kome inn til no er mesteparten 1/1 og 1/2 års, nokre få 1/4 og nesten ingen månadsabonnement. Kva tyder det? Sjølv sagt kan det tyde at vi har vore flinke til å få folk til å teikne abonnement for lang tid, men nå vi samstundes kan slå fast at vi har kome kort i kampanjen er det meir truleg at det er eit teikn på at vi ikkje kjem breitt ut med vervinga. Sjølv sagt vil vi ha mange 1/1 årsabonntar, men det er mykje betre å ha eit månadsabonnement enn å ikkje ha dagsavisabonnement i det heile. Mange kameratar held ikkje fram med å argumentere for dagsavisabonnement dersom dei ikkje får 1/1 eller 1/2 årsabonnement. Dette er ein viktig sekterisk feil som må rettast opp. Det heilt overordna spørsmålet i kampanjen no er å sikre mange abonnentar fram til 1. april. Ingen må ha illusjonar om at arbeidet med å sikre dagsavisa er slutt da. Arbeidet med å verve fleire abonnentar vil halde fram og vi vil få ei viktig oppgåve med å sikre at abonnentane fornyar abonnementet etterkvart. Difor: gå breitt ut med vervinga, månadsabonnement er det fyrste og viktigaste skrittet for ein fast dagsavisabonnt.

KAMPANJE—ORGANISERINGA ER VIKTIG

Ein annan viktig mangel med kampanjen mange stader er og har vobre det organisatoriske arbeidet. Den type abonnementsverving som denne kampanjen har gjeve som oppgåve skil seg frå dei tidlegare kampanjene ved at det er eit langt større tal abonnentar som skal vervast og at dei tidlegare vekeavisabonntane skal vervast på ny som dagsavisabonntar. Dette set ekstra store krav til det organisatoriske arbeidet. Frå Stalin kan vi hente nyttige lærdommar: «Det er noen som tror at det ikke skal mer til enn å utarbeide en riktig partilinj, forkynne den for verden, legge den fram i form av allmenne teser og resolusjoner og vedta den enstemmig, så kommer seieren av seg selv, så og si automatisk. Dette er et grovt mistak. Slik kan bare uforbederlige byråkrater og kontormennesker tenke. I virkeligheten er ikke vinningene og seirene kommet av seg selv, men vi har nådd dem gjennom forbitret kamp for å gjennomføre partilinja...»

«Når den riktige linje er gitt og en har funnet den riktige løsning på et spørsmål, da avhenger framgangen av saken av organisasjonsarbeidet, av måten som kampen for å gjennomføre partilinja blir organisert på, av det riktige utvalget av folk, av kontrollen med at vedtakene fra de ledende organer blir satt ut i livet.» (Spørsmål i leninismen, s.479 Forlaget Oktober).

Når vi har slege fast den riktige lina med at vervinga av dagsavisabonntar er hovudsaka i kampanjen og kritisert alle liner som plasserer vervinga i bakevja, er organiseringa den neste viktige kneikken å kome over.

Ein kampanje skal ha preg av å vere kampanje, det vil seie at arbeidet går føre seg over eit fastlagt tidsrom, at det er målsettinger som skal fyllast. For å få tempo i ein kampanje må vi leggje særskilt vekt på at kvar einskild har ei målsetting, at det er fristar for når så og så mange skal være oppsøkt og freista verva. Røynslene og metodane må summerast opp etterkvart. Utan stram organisering og stadig kontroll vert det uråd å følgje utviklinga i kampanjen, byråkrati kan få utvikle seg og vedtak som har vorte fatta vert ikkje sett ut i livet.

Dei som har nådd resultat i kampanjen har sett kor naudsynt organiseringa er med ein kollektiv stil, felles aksjonar for å verve abonnentar og personleg ansvar for at vekeavisabonntar og faste kjøparar vert oppsøkt og verva. Å følgje orda til Stalin om å «kjempa ein forbitra kamp for partilina», setje målsettinger og fristar, oppsummere, nye målsettinger og frister med stadig kontroll under ei stram leiing er den riktige organisatoriske lina for kampanjen.

BRUK SPALTA I KLASSEKAMPEN SOM ORGANISATOR

For å følgje opp kampanjen frå veke til veke er det sett av stor plass for kampanjen i Klassekampen. Kvar veke kjem fylkes-oversynet med stoda for dei einskilde fylka som syner om arbeidet gjev fruktar. Spalta på s.19 og 20 skal freista å summere opp stoda, gje rettleiing utfrå granskinger som vert gjord, spreie røynsler og metodar som kjem til redaksjonen. Ein del kameratar har forstått å nytte Klassekampen avdi dei kjem sjølv med røynsler og skriv om problema dei har møtt og metodane dei har nytta. Faste studier av spalta kvar veke vil vere til hjelp i arbeidet med kampanjen. Og spalta vil verte betre om enda fleire nytta høve til å kome med røynslene sine, både gode og dårlege. Skriv eller ring dei inn til redaksjonen. På det viset vil spalta verte ein organisator for kampanjen.

FULL FART I ABONNEMENTSVERVINGA

Ingen fylke ligg så godt til at dei kan ta det med ro for å nå målsettinga. Tempoet må aukast kraftig

over heile lina for at dagsavisa skal verte sikra. Vekene fram til 1.april vil avgjere om dagsavisa skal verte ein klamp om foten for partiet eller om ho skal verte ein reiskap for partiet og eit grunnlag for sigeren til proletariatet i den sosialistiske revolusjonen.

Lina for kampanjen frametter må vere:

- 1.Dei medlemma som enno ikkje har teikna abonnement må snøgt på, partimedlemma må ta grep om at medlemma i Raud Ungdom og NKS vert oppmoda om å teikne abonnement.
2. Sikre at alle vekeavisabonntar som vi kjenner til vert oppsøkt og verva som dagsavisabonntar.
3. På grunnlag av det gode laussalet som er opparbeida må alle faste kjøparar vervast som abonnentar,
4. Vi må halde oppe det laussalet som er, men verving må vere hovudoppgåva.

INNRETT KAMPANJEN PÅ ABONNEMENTSVERVING

Å kritisere de range lina med laussal framfor abonnementsverving må få utslag i korleis vi korrigerar metodane i arbeidet. Vi må vere medvetne at det er verving som er hovudsaka når vi sel på arbeidsplassen, på dører, når vi står på stand osv. Vi må alltid ha vervemateriale framme og spreie abonnementsfolderen i stort omfang. Videre må vi alltid tilby abonnement når vi sel avisa. Laussalet er ein viktig metode for å verve, men vi må kvitte oss med ideen om at vi må selje mange gonger til same person før vi spør om abonnement, det er ei line for å utsetje vervinga i det uvisse. Mest mogleg direkte verving må til, rett på sak når vi er ute på aksjonar, legg vekt på å overtude folk politisk om at dei treng avisa og at avisa treng dei som abonnentar, lag avtalar med folk når dei ikkje kan betale med ein gong, argumenter for lengst mogleg abonnement, men tilbodet om månadsabonnement er til for å nyttast.

Med ei riktig politisk line og eit godt organisatorisk arbeid er det mogleg å gjere snøgge framskritt i kampanjen. Det auka laussalet og opplaget syner at det er stor aktivitet og at det er mange som vil lese avisa. Det er opp til oss sjøve om vi skal klare målsettingane og sikre dagsavisa fra 1. april.

KRAFTIG ABONNEMENTSVERVING MÅ TIL FOR Å SIKRE DAGSAVISA

Red.

MELDING OM OBLIGATORISKE PARTI- LAGSMØTER I JANUAR

I januar skal det avholdes et obligatorisk lagsmøte som skal ta opp 1. mai og 8. mars.

På 1. mai-punktet skal det legges vekt på å diskutere den politiske linja (parolegrunnlaget, FFF som det eneste virkelige fronttoget, taktikken overfor Samorg og SV).

Deretter skal organisatoriske og praktiske tiltak som avdelingsstyret foreslår diskuteres og det skal fattes vedtak om disse.

På 8. mars-punktet skal den politiske linja for toga diskuteres og deretter skal hovedvekta legges på å diskutere massemobiliseringa og det skal fattes vedtak om målsettinger og oppfølging.

Materialet til møtet er Lederen om 1. mai i forrige TF, det som står om 1. mai og 8. mars i dette nummeret, KK-oppslaget om 8. mars samt pkt. 5,6,7 og 8 i materialet om partiets kvinnearbeid.

DOKUMENTER FRA AKP(m-l)s 2. LANDS- MØTE SNART KLARE TIL UTGIVELSE

AKP's prinsipp-program og de reviderte vedtektene som blei vedtatt på 2. landsmøte vil sannsynligvis foreligge før månedsskiftet januar/februar.

Alle partimedlemmer pålegges å studere disse grundig når de kommer. Vedtektene pålegger alle medlemmer å studere partiets linje og sette den ut i livet. Derfor må alle medlemmer sikre seg disse dokumentene så snart de foreligger.

Foran 1. mai: LEGG VEKT PÅ DAGSKRAVA OG LOKAL MOBILISERING

Vi er vant til å tenke sånn om 1.mai; stadig flere mobiliseres til toga, hvert år kan vi oppsummere framgang. Stort sett har dette også vært riktig. Men det finnes også viktige unntak, negative eksempler som viser hvor farlig det kan være å tru at masse-mobiliseringa nærmest kommer seilende på ei fjøl.

Det viktigste eksemplet siste året ble Faglig 1.maifronts tog i en av de største byene. Der *sank* oppslutninga om toget fra godt over 2000 året før og ned til 1500. Vi må mange år tilbake for å finne svakere resultat. Men årsaken til tilbakegangen var slett ikke vanskelig å finne.

Oppsummeringa etter 1.mai avslørte nemlig raskt at partikameratene i byen hadde gått i spissen for ei feilaktig politisk linje i mobiliseringa til toget. De mobiliserte rett nok på hovedgrunnlaget til Faglig 1.maifront, og sånn sett var jo linja rød. Men dette riktige utgangspunktet ble forvrent til ei linje som i praksis *gikk mot å mobilisere ut ifra lokale dagskrav*. På den måten ble hovedparolene for toget stilt i skarp motsetning til massenes mest umiddelbare behov og interesser.

Resultatet ble sjølsagt grove avvik fra ei korrekt kommunistisk masselinje fra første til siste stund. Det ble ikke organisert undersøkelsesmøter der f.eks. arbeidere, progressiv ungdom, aktivister fra den nye kvinnebevegelsen osv. kunne reise forslag til underparoler og lokale aksjonsopplegg. De som jobba med mobiliseringa til toget hadde ikke noe opplegg for å ta utgangspunkt i f.eks. lokale aksjoner og kamper og tilby slike grupper en seksjon eller plass i toget. På dette viset ble ikke Faglig 1.maifront et virkelig enhetstog for alle

kjempende arbeidere og andre undertrykte i dette området. Derfor ble oppslutninga i alt for stor grad begrensa til de som fra før av «sympatiserte med hovedlinja», som før om åra hadde gått i toget osv.

Det er lett å tenke seg grunnen til dette avviket. Også på andre plasser var det kamerater som gjorde tilsvarende feil. Argumentet var gjerne «kamp mot høyrefeil», det er «generallinja for toget som teller» o.l. argumenter. Men dette er nok et eksempel på hvordan oppgjøret med høyrefeil kan vulgariseres og ende opp i frasemakeri og høyresekterisme. Tjener det kampen mot de to imperialistiske supermaktene at det røde klassekamptoget i praksis stenges for kvinner som slåss for daghjemsutbygging eller ungdom som er i kamp for et sted å være mot kommunen? Sjølsagt ikke, tvert om fører det til at færre slutter opp om det røde toget og gjennom det vinner forståelse for hovedparolene og de store spørsmålene.

Gjennom 1. mai-mobiliseringa skal arbeidere og andre som slåss for sine interesser og mot klassefienden bli forent i et felles klassekamptog, i front mot DNA/LO-ledelsen og deres revisjonistiske allierte. Men da må vi også ta utgangspunkt i massenes umiddelbare krav og interesser, oppsummere erfaringene, hjelpe til med å stille paroler, organisere dem og gjennom tålmodig arbeid styrke klassebevisstheten og kampviljen.

Å legge vekt på lokale dagskrav og mobilisering etter masselinjas prinsipper er ei forutsetning for framgang for klassekamptoga 1977. De som bryter med slike prinsipper for arbeidet vil ikke få framgang, men oppleve stagnasjon eller tilbakegang.

Red.

PARTIET MÅ TA ANSVAR FOR MOBILISERINGA TIL 8. MARS

Kvinnenes internasjonale kampdag — 8. mars — er gjenreist som kamp- og demonstrasjonsdag i Norge. I år vil det en lang rekke steder bli avholdt demonstrasjonstog etter initiativ fra og under ledelse av uavhengige 8.mars-komiteer. Interessen for den progresseive kvinnebevegelsen er stor; og angrepa på kvinnens livsvilkår hardner.

Prisøkninga på daghjem møter stor motstand og mange kvinner er i bevegelse på denne saka. Den nye abortlova er mer og mer i ferd med å bli avslørt som et forverringstiltak og motstanden blant kvinnene øker; samtidig som ei bølge av reaksjonær kvinneforakt er piska opp. Kravet om rett til arbeid for alle står sterkere blant kvinnene enn tidligere.

STYRK KAMPLINJA I KVINNEBEVEGELSEN

I denne situasjonen hvor det fins et stort potensial for kamp blant kvinnene er det særst viktig å styrke *kamplinja* i kvinnebevegelsen.

Det fins nesten ikke noe område hvor revisjonistene har så stor innflytelse som i kvinnebevegelsen. Grunnen til dette er at de aldri har blitt skikkelig avslørt. Revisjonistene frykter en aktiv og kjempende kvinnebevegelse som pesten, og vil av alle krefter forsøke å fange opp bevegelsen, avlede den i reformistisk retning, gjøre den til «fredsbevegelse» og splitte den. Også i år må vi mange plasser regne med to tog, ett tog som tar utgangspunkt i kvinnenes rettferdige krav og fremmer disse, og maner til kamp for dem. Og ett som på alle måter forsøker å uskadeliggjøre kvinnekampen og lede den på villspor. Kamerater, det er av stor betydning hvilket av disse toga som blir størst.

8.mars-komiteene står for ei riktig linje

8. Mars-komiteen har følgende hovedparoler:
Kamp mot all kvinneundertrykking!
Sjøbestemt abort nå!
Gratis daghjem til alle barn!
6 måneders svangerskapspermisjon med full lønn!
Kamp for retten til arbeid!
Kamp mot bruk av kvinnene som salgsvare!

Kamp mot all imperialisme!

Solidaritet med frigjøringsbevegelsene!

Støtt det chilenske folkets kamp mot fascismen!

Forby Norsk Front!

Dette grunnlaget er etter vårt syn et korrekt grunnlag for *kamptog* 8. mars. Partiet slutter fullt ut opp om dette rektige initiativet, og Kvinnefronten har oppfordra alle sine medlemmer til å arbeide aktivt for og i 8.mars-komiteene lokalt i hele landet.

For det første tar grunnlaget opp de konkrete krava og kampsakene som det er bevegelse på blant kvinner i Norge i dag. I tillegg mobiliseres kvinner til kamp mot imperialismen og til solidaritet med kjempende folk verden over.

Endel kamerater i partiet har hatt motsigelser til denne siste delen av plattformen, og dette viser at kvinnepolitikken er et område hvor høyreavviket sitter særst djupt. Materialet om partiets kvinnepolitikk i Oktober-TF slår fast at den sosialistiske revolusjonen er forutsetninga for kvinnefrigjøringa. Dette betyr at det er partiets linje å mobilisere kvinnene til kamp mot klassefienden og imperialismen, og for den sosialistiske revolusjonen. Hvordan skal kvinnene noensinne kunne mobiliseres til kamp for den sosialistiske revolusjonen om de ikke kan mobiliseres til kamp mot all imperialisme? Kamerater som er uenige i dette står for et grovt økonomistisk avvik i kvinnekampen.

PARTIET MÅ VÆRE LEDENDE I KVINNEKAMPEN!

Materialet om kvinnepolitikken i Oktober-TF slår fast:

«Det mest langvarige høyreavviket av samtlige er ideen om at det er kvinnene i partiet som skal lede kvinnearbeidet. Den er ikke mindre utbredt blant de mannlige kameratene enn den er blant kvinnene i partiet. Det kan sjølsagt ikke være kvinnene i partiet som leder kvinnearbeidet, like lite som det er de fagorganiserte som skal lede det faglige arbeidet. Det er *partiet* som må lede både kvinnearbeidet, det faglige arbeidet, og ethvert annet arbeid der vårt parti er engasjert.»

Kamerater, hvordan står det til? Svært mye tyder på at etter lagsbehandlingen av materialet har livet lagt seg i de vante foldene, så og si.

Kvinnefronten har for tida en viktig oppgave med å verve medlemmer. Dette viktige arbeidet er stort sett satt bort på legd til endel kvinnelige kamerater rundt omkring uten at det blir fulgt skikkelig opp.

Stort bedre står det ikke til med 8. mars-arbeidet. Hvor mange steder kan med handa på hjertet si at hos oss har partiet virkelig grep om arbeidet med å lage store demonstrasjoner 8. mars? Svært få.

Alle veit at hvis et riktig initiativ skal få virkelig masseoppslutning og hvis massene virkelig skal bli mobilisert til en riktig demonstrasjon, er det av avgjørende betydning at partiet inntar en ledende rolle. For de fleste av oss er dette elementært i forbindelse med f.eks. 1. mai. Når det gjelder 8. mars (og kvinnearbeid generelt) er det som om alle naturlover er oppheva.

Denne råtnen og feilaktige stilen må alle partimedlemmer snarest kvitte seg med. Det er på høy tid at kvinnes internasjonale kampdag blir sett på som en stor og viktig oppgave for hele partiet. Hvis ikke kan vi risikere at *kamp-linja* lir nederlag i forhold til revisjonismen og reformismen i årets 8. mars.

MASSEMOBILISERING MÅ TIL

Parolene og grunnlaget for årets 8. mars tar utgangspunkt i massebevegelsen og kvinnes krav. På alle disse parolene finnes det et stort utnyttede potensial blant kvinner og også blant menn. På dette grunnlaget er det mulig å mobilisere kvinner og menn langt utover partiets og Kvinnefrontens rekke. Hvor mange er det ikke som iallefall støtter en eller noen av disse parolene? Svært mange. Mange av disse er det mulig å mobilisere til et slikt tog. Forutsetninga er imidlertid at vi tar oppgjør med de hardnakka høyreideene som går ut på at bare de «faste» kan bli mobilisert til tog, o.l., ideer

som er ei klam hand om alt arbeid der det er spørsmål om å nå ut til de virkelige massene.

Et eksempel på slike høyreideer var et sted som ikke akta å arbeide for å lage demonstrasjon i det hele tatt fordi det var for få kvinnefrontere der, m.a.o. masser som ikke deltok i Kvinnefronten kunne heller ikke mobiliseres til å gå i tog for sjølbestemt abort, gratis daghjem osv. Andre kamerater har en lei tendens til å legge seg flat for fiendens hets om at «dette er underbruk av AKP» etc. Er det slik at det sjølstendige 8. mars-initiativet er underbruk av Partiet? Sjølsagt ikke. Men dette er et riktig initiativ som partiet helhjerta støtter. Dette er et svært bredt initiativ som *skiller seg fra revisjonistene først og fremst ved at det står på kamp-linja*. Dette veit revisjonistene godt, men ved å kjøre ut denslags oppnår de at enkelte av partiets medlemmer «hopper på» og er unnfallende i å gå ut å mobilisere. Det er nødvendig å kvitte seg med all slik påvirkning fra de moderne revisjonistene og tvert imot ta *offensiven*, ved både, invitere alle kvinneorganisasjoner til å delta på *dette grunnlaget* og ved å drive et omfattende arbeid for å rive *medlemmer* av disse organisasjonene til å gå i det toget som fremmer kamplinja. Vi trur at det er mye å hente i dette siste. Men; viktigst av alt er at partiet over alt kaster seg ut i arbeidet med å mobilisere massene til dette toget. Mulighetene til å gå svært *bredt og djupt* ut, og til å få til svære og seierrike 8.mars-demonstrasjoner er tilstede i fullt monn. Dette må være utgangspunktet når laga diskuterer spørsmålet om mobilisering til toget, og setter målsettinger.

PARTIET MÅ TA LEDELSEN I KVINNEARBEIDET

MASSEMOBILISERING TIL 8.MARS

SEIER FOR KAMPLINJA I KVINNEBEVEGELSEN.

KAMPANJENE

Erfaringer fra vervekampanjen: BRYT MED HØYRESEKTERISMEN, VERV MANGE NYE MEDLEMMER

Partiet på plassen vår har nesten fordoblet seg på et år. Det har hersket en utbredt grad av sjøltilfredshet over dette. Når vi nå har begynt å gå spørsmålet om rekruttering nærmere etter i sømmene, viser det seg at vi langt fra har noen grunn til å være tilfredse.

I fjor høst hadde partiet på plassen mange oppgaver som vi ikke ville være istand til å gjennomføre om vi ikke raskt ble flere. Samtidig eksisterte det rundt partiet en del kamerater som gjennom lengre tid hadde arbeidet aktivt i lag med oss. Med få unntak hadde de kameratene som bic tatt opp i partiet i løpet av dette året, lenge betraktet seg som kommunister og lojalt arbeidet i lag med oss. — Dette viser at fordoblinga som vi var så tilfredse med, var folk som vi skulle ha rekruttert forlengst. — Til tross for dette, sto det skarpe motsetninger hos oss på hvorvidt en burde diskutere partimedlemskap med disse kameratene. Den ene linja gikk på at de burde ha enda mer praksis utafør partiet for å vise at de kunne kvitte seg med feil og bli «verdige» til partimedlemmer. Den andre linja gikk på at en måtte gå på og spørre dem om de ville bli partimedlem, diskutere deres forhold til partiet og kritisere dem og ta kamp med dem på de feilaktige linjene de sto for. Den siste linja vant fram, kameratene ble tatt opp. Samtlige arbeider nå hardt og offervillig, noen av dem har hatt en rask utvikling og tilhører nå den mest framskredne tredjedelen i partiet på arbeidsplassen.

Fra før dette kan vi også oppsummere at det ikke har vært kamp i partiet på rekruttering til sirkler, og to eksisterende sirkler gikk i oppløsning. Opp-taket av nye medlemmer har også rettet et skarpt søkelys på feil ved kaderfostringa og behandlinga av kandidatmedlemmer, som vi enda ikke har klart å oppsummere skikkelig.

Da vi i høst skulle starte studiesirkler, samlet vi relativt raskt sammen framskredne aktivister i fronten til to sirkler. Noen av disse hadde allerede tidlig i vår bedt om å få bli med på sirkel. Vi var veldig fornøyde med dette resultatet og målsettinga vi hadde satt oss for å rekruttere folk til partiet, helt

til noen kamerater fra overordna organ kom og spurte oss hvordan det gikk med rekrutteringa. Det søkelyset vi da fikk rettet på oss, har ført til at vi så vidt har begynt å diskutere praksisen vår og undersøke hvilke gjerne linjer som har vært ute og gått. Vi har også begynt å lese Lenin: Hva må gjøres? Enkelte lag har begynt å gå gjennom folk som var aktivister 1. mai, faste KK-kjøpere, nye aktivister i frontene. Med ett unntak har det vist seg at der hvor kameratene har gått på og spurt folk, så har de sagt ja. I løpet av 14 dager har vi på denne måten nesten klart å fordoble antallet sirkeldeltakere.

Vi har enda ikke klart å foreta noen skikkelig oppsummering av hvor motsigelsen står i avdelinga på spørsmålet om rekruttering, men vi har begynt å oppsummere og ta kamp mot en del feilaktige ideer som har vært et dekke for opportunistisk praksis:

Da styret startet diskusjonen om å få flere folk på sirkler, dukket det med en gang opp en motsigelse: Enkelte kamerater var ikke villige til å lede sirkel fordi de hadde så mange andre oppgaver! Når vi gikk grundigere inn på dette, viste det seg at disse kameratene egentlig vaklet i synet på revolusjonen, mente at vi var et passelig stort parti, og at det ikke kunne haste slik med å bli flere.

Det har vist seg at enkelte kamerater som har vært spesielt flinke til å mobilisere folk på konkrete saker, underskriftsletter, demonstrasjoner, åpne møter, og som selger mye KK, og som har blitt vurdert til å ha en framskreden masselinje, ikke har klart å rekruttere til studiesirkel eller til partiet. Når vi har gått nærmere inn på dette, har det vist seg at disse kameratene ikke diskuterer nødvendigheten av sosialismen med folk. Når de har kommet til et visst nivå i utviklinga av folk, har de sett på dem som håpløse og gått videre til neste mann, istedet for å ta kamp mot de feilaktige ideer hos disse folka og stille det skarpt på seg sjøl og egne linjer. Det har vist seg at disse kameratene ikke alltid har hatt det like klart for seg sjøl hvorfor de jobber.

Enkelte kamerater har enda ikke spurt noen om de vil bli med på sirkel. De har satt hjemme og konstruert opp motsigelser til folka de skal spørre, i

KAMPANJENE

stedet for å spørre disse folkene hvilke motsigelser de har. Disse kameratene har hatt liten tillit til at folk kan forandre seg, de har vært redde for å ta kamp mot folks gærne ideer, og har kommet fram med ideer om at partiets teori er så vanskelig for arbeidsfolk å gripe.

Vi har hatt ei gærne linje som går ut på at vi ikke vil ha folk med i partiet fordi det blir så mye kamp, så mye diskusjon, når vi må slåss mot gærne ideer hos ferske folk. Det vil ta så mye tid at vi ikke får gjort noe annet. Den samme linja sier at når vi har blitt sterkere og flinkere til å løse motsigelser i forhold til nye folk, så kan vi ta dem opp. Sjøtilfredsheten i partiet har fått lov til å dekke over tvers igjennom råte linjer: Enkelte kamerater har vært redde for å få avslørt egen feilaktig praksis. Det viste seg f.eks. at noen av de som argumenterte hardest mot opptak av noen kamerater, hadde en sekterisk masselinje i den fronten hvor de arbeidet sammen med disse kameratene. Disse motsigelsene kom ført opp i partiet etter opptak av de nye.

Det har også vært ideer i avdelinga på at bare forholdene for folk blir ille nok, bare folk blir tvunget ut i en kampsituasjon, så vil folk forandre seg av

seg sjøl til kommunister. Vi har ikke sett at vi må arbeide hardt for å få med folk, være tålmodige i diskusjoner om partiets linje, ta alvorlig på å skolere kameratene utenfor partiet og gi de oppgaver slik at de kan utvikle seg.

RU på plassen er meget svak. I høst diskuterte vi dette og fant ut at vi måtte gi de mest framskredne innafør RU tilbud om studiesirkel. Det viste seg da straks at de hade behov for flere studieledere, og at de også hadde sympatisører som ønsket å bli med på studiesirkel. Sjøl hadde de ingen folk til å lede sirkeiene. At vi først nå i høst har begynt å diskutere behovet for å skolere kameratene i RU, viser hvor lite alvorlig vi har tatt på styrkinga av partiet.

— Klarer vi å utvikle ei ledende kjerne i RU, vil det antagelig på kort sikt bety en enorm framgang for RU her på plassen. Et sterkt RU vil være en viktig kilde til rekruttering til partiet, så det er av strategisk betydning at vi i dag setter av noen få kamerater til å hjelpe dem med studiesirkelene. Eksemplet med RU viser og at styret og avdelinga som helhet ikke har en planlegging som sikrer rekrutteringa på lang sikt.

Jeg tror at det er et stort grunnlag både i og utenfor partiet for å slåss hardt på rekruttering når vi etterhvert klarer å korrigere feila våre. Det viser ikke minst resultatene etter at vi såvidt har begynt å stille ei riktig linje mot de høyrefeila som har eksistert på dette på vår plass!

Georg.

MÅ VI SYMPATISØRER SLÅ OSS INN I PARTIET?

Kritikken nedenfor kommer fra en sympatisør partiet har på en arbeidsplass og er tatt fra et lokalt diskusjonsblad. De groteske forholda som blir kritisert er desverre ikke enestående, tvert i mot har liknende saker skjedd i flere avdelinger. Det er derfor viktig at avdelingene tar skarpt oppgjør med sånne feil. Hvis det ikke blir gjort, er det umulig å gjennomføre vervekampanja på en seierrik måte.

STUDIESIRKEL I MARXISMEN-LENINISMEN MAO TSETUNGS-TENKNING

Første gang jeg kom i kontakt med noen angående å være med i en studiesirkel i marxismen-leninismen var høsten -75. Jeg hadde da liten kjenn-

skap til denne teorien. Men etterhvert fattet jeg interesse, leste litteratur og fikk svært lyst til å delta i en studiesirkel. Så, jeg meldte meg på en da det var noen som spurte om jeg ville være med.

Men studiesirkelen startet ikke før i april -76, og møtene ble fastslått annenhver mandag p.g.a. skiftarbeid som både de 2 møtelederne og noen av de som var med hadde. Dette kan en ikke rette noen kritikk for, men da sommerferien tok til skapte det store problemer. Det ble vanskelig for alle å møte til bestemte dager og datoer, så møtene ble utsatt gang på gang. Dette førte til et stort opphold nesten hele sommeren, som jeg mener er en feil å holde studiesirkel på.

På dette tidspunktet hadde vi da ikke kommet

KAMPANJENE

lenger enn til 1. møte, altså «Klasser og klassekamp».

Etter sommeren begynte sirkelen å ta form igjen, med 2 nye møteledere. Og på nytt startet vi med 1. møte. Disse to nye møtelederne hadde vi bare en gang.

Nå var det snart vært opphold i 1½ mnd. Vi har også fått beskjed om å kjøpe inn de nye studie-bøkene (grunnsirkel 1) som jeg også mener er atskillig bedre, men på nytt igjen starter vi nå igjen

om 1 uke med 2 nye ledere og 1. møte «Klasser og klassekamp».

Så jeg vil nå rette *stor kritikk* til de som har med dette å gjøre. Etter et halvt år har jeg enda ikke kommet lengre enn til 1. møte, utenom mine egne studier da. Og en slik ting som har skjedd i denne sirkelen kan lett ta mot og interesse fra enhver.

Angående så ofte bytting av møteledere vet jeg at dette skyldes mer eller mindre skiftarbeid og vanskeligheter ellers. Men en slik ting bør tas opp før en studiesirkel starter.

Til slutt vil jeg gjerne si at for meg virker det slik at dere har folk nok, og har god tid til å få flere folk med dere, og få vervet nye medlemmer. På denne måten kan det også føre til at folk flest ikke forstår alvorret og meningen med marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning.

GAMLE FEIL GROR FRAM PÅ NYTT

Vi er en del medlemmer som har diskutert studiesituasjonen. Mye var via undersøkelser. Det kom fram: Medlemmene driver ingen planmessig sjølskolering i marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning. Klassekampen blir lest. Men Røde Fane, Materialisten og andre tidsskrifter blir bare overflatisk lest. Bare et mindretall driver studier i klassikerne. I vinter hadde vi studier og diskusjonsmøter på Kautskyboka og boka om sosialimperialismen. Siden da har Venstre-kommunismen og Generallinja vært obligatoriske studier. Men flertallet hadde ikke studert disse skriftene! Ingen studiemøter avholdt på dem! Andre kamerater sier at tendensen hos oss ikke er spesiell, men tvert om typisk!

Er ikke dette situasjonen slik den i all hovedsak var før felttoget mot høyreavviket? Vitner dette ikke om vi faller tilbake i gamle folder igjen? Kampen mot høyreavviket er ingen isolert episode, men en langvarig krig! Så snart vi slapper av, gror gamle feil fram pånytt.

«Kampen for å mestre marxismen tar aldri slutt. Studier og som en obligatorisk del av dem, studier av klassikerne — må *alltid* pågå i partiet på *alle* plan, og *alle* kamerater må forstå at de har *mye å lære*.» (Teser og høyreavviket, s. 24) Partiet har

enorme oppgaver. Tror noen at vi kan løse dem, uten at kaderen på alle plan systematisk og iherdig hever det teoretiske nivået i bevegelsen?

Les Stalin: «...hvis den marxist-leninistiske oppfostringa av kaderen våre tar til å skranke, hvis arbeidet for å heve det politiske og teoretiske nivået hos disse kadrene blir forsømt, og kadrene selv i sammenheng med dette slutter å interessere seg for perspektivene for frammarsjen vår, ikke lenger forstår at vår sak er den eneste rettferdige sak og forvandler seg til trangsynte praktikuser uten perspektiver som blindt og mekansk følger direktivene ovenfra, da vil hele stats- og partiarbeidet vårt ubetinget måtte sygne bort.» (Spørsmål i Leninismen, s. 591)

«Trangsynte praktikuser uten perspektiver» — eller skolerte, sjølstendige kommunister, som evner å lede massenes kamper fram mot det store målet? Det er et *avgjørende* spørsmål for framtida for partiet og kampen for sosialismen.

«Men vi har jo ikke tid!» — sukker avdelingsstyrene oppgitt. Uten tvil har vi oppgaver i dag som kan kreve 60 timer i døgnet og 16 dager i uka. Men spørsmålet om skolering er i bunn og grunn et spørsmål om AKP(m-l)s framtid som et *kommunistisk* parti. Derfor må vi ubetinga rydde plass

for studier. Tenk etter: Om medlemmene i tre dager
lot være å lese 'Dagbla' (der står det jo likevel bare
— ville det ikke bli frigjort 1 eller 2 timer til
studier? eller om fordelingsstyrene lagde godt for-
beredte spørsmål med stramme tidsplaner — ville ikke
det for studiediskusjoner komme fram? Spørsmålet
om situasjonen er en alvorlig sak, derfor må vi *kryste*
fada for å løse oppgaven.

Vær på vakt mot praktisisme: Å skimme lit-
eraturen på en overfaltisk måte, grunne og slappe
diskusjoner. På statistikken ser det ut til at studie-
virksomheten er i gang. Men er motsigelsene løst?
Kan kameratene agitere i massene på spørsmåla
som er diskutert? Er kameratene blitt skolert, å slik
at de kan skille rett fra galt, marxisme fra op-

portunisme?

Det er også muligheter for dogmatisme: Kameratene kan bli boklærde. Men klassikernes betydning for kampen *i dag* er ikke blitt forstått. Kamerater får tendenser til å overta paroler fra andre tider og andre situasjoner blindt, ser ikke marxismen som veiledning til handling, og tror at klassekampsspørsmål i dag *bare* blir avgjort av klassikerstudier, uten undersøkelser og konkret analyse.

KAMERATER, REIS KAMPEN MOT NYE HØYREAVVIK I STUDIER OG IDEOLOGISK ARBEID!

«Kalle»

DEBATT

SKULEMÅLSTRIDEN BLUSSAR OPP, AKP MÅ TA STANDPUNKT

Kampen for å føra inn nynorsk som skulemål i bokmålsstrok er så vidt teke til det siste året, for første gong sidan krigen. Samstundes er det kome ei rad åtak på nynorsk som skulemål.

Det har vore skulemålstrid i Trøndelag, Tromsø, Mosjøen, Stavanger og Sandnes, pluss tillaup til strid i Notodden, Gausdal, Vang i Valdres.

Eit fleirtal av desse stadene har skulebyråkratiet (med AP i ryggen) rykka ut mot nynorsken. I Mosjøen vart to små nynorskklassar samanslegne til ein, slik at den eine klassen fekk 3—4 km. skuleveg. I Stavanger gjekk skulestyraren på dørene til foreldra som hadde krevd nynorsk parallellklasse og truga dei til å trekkja seg. I Tromsø er målaktivistane blitt skjelt ut i lokalpressa som egoistar, fanatikarar osv. av folk ved skulekontoret. Andre stader har skulefolk teke initiativ til å kasta ut nynorsken og få inn bokmål (Gausdal, Vang, Grøtte og Steinkjer i Trøndelag).

Etter det vi veit har ikkje kommunistar vore engasjert i desse sakene anna enn på «privat» basis — både av di dei som har vore med i skulemålarbeid ikkje har teke saka opp innerter, og av di det er svært lågt nivå på målspørsmålet rundt om i organisasjonen.

Denne saka gjeld to ting:

1. Den demokratiske retten til å velja nynorsk, som eit av dei to offisielle måla.

2. Sjølv målspørsmålet: striden for å setja nynorsk i staden for bokmål i heile landet.

Vi meiner at grunnen til at det første punktet er blitt forsømt, kjem av at målfolket er baktunge, men partiet har og vore baktungt. Det skulle t.d. vore sjølv sagt at Mosjøen-saka vart teke opp og at foreldra som streid for å få halda nynorskklassen på sentrumsskulen, fekk støtte mot styresmaktene (KUD godkjente samanslåinga). Tenk for eit oppstyr det ville blitt om t.d. to små klassar for born av framandarbeidarar vart samanslegne uten omsyn

til avstander! Det same gjeld Stavanger — skulestyraren har brukt direkte personåtak for å hindra nynorskklassen.

Vi meiner hovudgrunnen til denne kampen mot nynorsken frå skulebyråkratiet si side dei siste åra er trongare budsjett, pluss at staten ynskjer å knusa ei rørsle for nynorsk som skulemål i fødselen. Det er andre ting som talar i same lei, som at norskfaget er blitt valfritt i lærarskulen, lokket er skrudd på løyvingar til nynorske lærebøker (reell tilbakegang i fjor og i år) skulestyra i Nord-Trøndelag og Akershus har vedteke at karakteren i sidemål ikkje skal vera med i opptaksgrunnlaget til vidaregåande skular osv. Men vi har ikkje undersøkt dette grundig enno.

I alle fall: vi gjer framlegg om at partiet v/sentralkomiteen går inn for at AKP skal gje aktiv støtte til alle som slåst for retten til å velja nynorsk som skulemål for ungene sine, og at dette standpunktet vert kunngjort i internpressa. Det er pinleg at vi ikkje har gjort noko med det før!

Så var det sjølv malsaka. Dette er ei sak som er lite drøfta mellom progressive, sjølv om det finst ein del allmenn støtte på «fint med litt nynorsk»-planet.

Her vil vi legge vekt på desse synspunkta:

— Det er ei stor praktisk bør å ha to skriftmål, og det er til plage for folk flest å ikkje ha ein fast skriftnormal å stø seg til som byggjer på norsk talemål, dvs. dei norske målføra. Vi avviser kulturist-argument om at det er ein rikdom å ha to skriftmål, og krev eitt norsk skriftmål — nynorsk.

— Kort på historia — at bokmålet er ein arv frå kolonitida, eit delvis fornorska dansk som det ikkje finst nokon norm for (sjå t.d. føreordet i Tanums store rettskrivingsordbok!). Sjølv om folk i Noreg forstår det, er det få som skriv det godt — Det strir mot talemålet til alle som ikkje har lært seg å snakka normert bokmål. Det fins berre eitt norsk skriftmål, og det er nynorsk. Noko anna er at folk flest i store delar av landet er uvane med nynorsken — det er ingen som krev at folk skal byta mål på dagen!

— Borgarskapet har utnytta målstoda til å spreia propaganda om at folk i Noreg snakkar to språk, har ulik kultur osv. Dei har brukt målstoda til å kvessa til motseiinga mellom by og land og mellom ulike landslutar, for å innbilla t.d. arbeidsfolk i Oslo at dei har meir sams språkleg og kulturelt med byborgarskapet enn med arbeidsfolk frå andre delar av landet! Sjølv om myten om Vestlandsfaen er svekka, har vi merka han t.d. i læremiddelarbeidet — «nynorske lærebøker er nynorskelevane sitt problem, det gjeld ikkje oss på Austlandet» osv. — borgarskapet har og utnytta målstoda til å spreia svært mykje propaganda om at nordmenn er dummare og meir bondske enn andre folk. Under læremiddelstriden no vart det t.d. RU-aktivistar som hevda (internt) at det ikkje gjekk an å laga alle

lærebøker på norsk, for norsk mål var ikkje godt nok! Dei hevda heilt alvorleg at vi må ha engelsk for å greia å skaffa oss kunnskapar — det hadde dei høyrte all si tid. Dette siste er ei side ved kulturimperialismen som vi er for lite merksame på, og som svært mange folk ligg under for enno.

— Framgong for målsaka i dag — at folk vel nynorsk i staden for bokmål — må skje gjennom kamp, og ho må skje i medvit om at vi er eitt folk, vi har eitt mål, og då skal vi ha eitt skriftmål og, ikkje to sekkar med valfrie former. Samstundes stør vi sjølv sagt alle slike krav frå nasjonale minoritetar.

— Det er lett å dokumentera at nynorsk høver betre som skriftmål for norske målføre enn bokmål — men det er ikkje nok til at folk tek opp kampen mot målkuinga. Vi må propagandera for at det gjeld *den demokratiske retten til å velja sitt eige mål og bruka det i alle samanhengar utan å verta straffa for det, og at nynorsk er einaste skriftmålet som høver for heile Noreg.*

Ut frå dette meiner vi at der det kjem oppmoding om at foreldre teiknar seg på for nynorsk skulemål, anten det gjeld parallellklassar eller røysting, der bør kommunistar teikna seg for nynorsk, og jobba for å trekkja med andre.

No har kommunistane jobba i målrørsla i 8—9 år, utan at det finst liner på dette området frå partiet. Målstriden held på å kvessa seg til att, og kommunistane er alt blitt identifiserte med norsk-mål-i-heile-Noreg-fløya. Vi meiner det er urett mot medlemmene i partiet og alle som sympatiserer å berre la saka skli. Dette gjeld særleg no av di målrørsla held på å koma seg ut or holdningskampgropa. Difor vil vi be om raskt svar, og om at SK tek standpunkt til spørsmålet om nynorsk skulemål, om kommunistar skal gå inn for det.

Heidi og Geir

SVAR

1) Det må ikkje vere tvil om AKP(m-l) si line i spørsmålet om retten til å velja nynorsk som skulemål. Sentralkomiteen si line er at partiet skal gje aktiv støtte til alle som slåss for retten til å velja nynorsk som skulemål. Med dette er lina kunngjort i Ten Folket.

2) Sentralkomiteen har ikkje summert opp diskusjonen om partiet si språkline. Det ligg difor ikkje føre ei endeleg line enno. Vi oppmodar difor kameratane til å halda fram med diskusjonen.

Arbeidsutvalet i AKP(m-l).

DEBATT

VA ER GRUNNLAGET FOR (DEN SÆR- SKILTE) UNDERTRYKKINGA AV KVINNER?

I «Materiale om kvinnepolitikk og masselinja» blir grunnlaget skissert i kapittel 1: «Hvordan oppsto kvinneundertrykkinga?» Innleiingsvis kan vi her lese følgjande: «Engels analyserer familiens opprinnelse og viser hvordan kvinneundertrykkinga oppsto. Viktige teser.

— De urkommunistiske familiene var opprinnelig gruppeekteskap, hvor ei gruppe kvinner tilhørte ei gruppe menn og vice versa.

— Den eneste tenkelige ættelinja i slike familier var morsretten.

— Kvinnene var mektige på grunn av sin rolle i produksjonen, som jordbrukere. Menneskes bidrag til stammens økonomi, jakta, var underordna.

— Gruppeekteskapene utvikla seg gjennom ættesamfunnet, gensen til parekteskap. Drivkrafta i denne utviklinga var kvinnene. Restene av gruppeekteskapet blei ført vidare i rituell overgivelse e.l. som seinere danna utgangspunktet for prostitusjonen.

— Utviklinga av produktivkreftene gjør husdyrholdet (fangning, temjing og oppaling av dyr) til viktigste levevei. Dette var mannens domene.

— Mannen brukte sin nye økonomiske makt til å omstyrte morsretten, og skapte farsrett. For å sikre dette, måtte kvinnen være monogam, men slett ikke mannen.»

Etter mitt syn inneheld dette opprisset på fleire punkt ei tildels skarp revidering av Engels.

La oss sjå på følgjande teser: «Kvinnene var mektige på grunn av sin rolle i produksjonen, som jordbrukere. Mannens bidrag til stammens økonomi, jakta, var underordna»...«Utviklinga av produktivkreftene gjør husdyrholdet (fangning, temjing og oppaling av dyr) til viktigste levevei. Dette var mannens domene.»

Engels skriv:

«I aust byrja det midtre steget til barbariet med temjing av dyr som ga mjølk og kjøt, medan plantekultur syntest å ha vorte verande ukjent enno inntil djupt inn i denne perioden. Temjing og oppaling av fe og danninga av større budskapar synest å ha vore årsaka til at ariane og semittane skilte seg ut fra massen av barbarar. Hos dei europeiske og asiatiske ariane er fenamna enno sams. Namna på kulturplantane er derimot så godt som ikkje sams i det heile.

På høvelege stader førte danninga av buskpar til gjetarliv; hos semittane på grasslettene ved Euftrat og Tigris, hos ariane på slettene ved Oxus og Jaxartes i India og ved Don og Dnjepr. Temjinga av fe må først ha vorte fullført på grensene til slike beiteland»...«Det er meir enn sannsynleg at grødedyrking her opphæveg kom opp ut ifrå trongen til fôr til feet og at dyrking først seinare vart viktig til menneskeleg

næring.»(Friedrich Engels: Der Ursprung der Familie, des Privateigentums und des Staats, Dietz Verlag Berlin 1964, s. 32 og 33)

Desom ikkje seinare forskning har vist at Engels tok feil, må vi slutte å tale om at kvinna sin sterke posisjon i ættesamfunnet, før morsretten vart omstyrta, var grunna i hennar rolle som jordbrukar, medan mannen var jeger. Etter Engels utvikla ættesamfunnet seg slik at jakt som hovudnæring blir avløyst av fehold, som så seinare blir styrka og utvikla ved hjelp av jordbruk. Først svært seint får jordbruket rolle som leverandør av produkt som menneska kan nytte direkte.

...

I føreordet til første utgåva av «Der Ursprung der Familie...» skreiv Engels:

«Etter den materialistiske oppfatninga er produksjonen og reproduksjonen av det umiddelbare livet det momentet i historia som i siste instans er avgjerande. Men denne er igjen i seg sjølv av eit dobbelt slag. På den eine sida tilverkinga av midla til livsopphald, av mat, klede, bustad og dei verktya som er naudsynte til det; på den andre sida avlinga av menneska sjølve, forplantninga av arten. Dei samfunnsmessige skipnadene som menneska lever under i ein gjeven historisk tidbolk og eit gjeve land, blir fastsett av begge produksjonsartane: av utviklingstrinnet til arbeidet på den

eine sida, av familien på den andre. Di mindre arbeidet enno er utvikla, di meir innsnevra mengda av produktet, følgjeleg og rikdomen til samfunnet, i desto større grad synest ættebanda å rå over samfunnsordninga. Under dette samfunnet, som er grunna på organisering ut frå slektsband, utvikla likevel arbeidsproduktiviteten seg meir og meir; og med den privateigedom og byte(-handel), skilnader og rikdom, bruk av framand arbeidskraft og dermed grunnlaget for klassemotsetnader: nye sosiale element som sleit og streva gjennom generasjonar for å tilpasse den gamle samfunnskipnaden til dei nye tilstandane, inntil det at dei ikkje kunne einast, endeleg førte til ei fullstendig omveltning. Det gamle samfunnet som var grunna på ætteband, vart sprengt i samanstyten med dei nyutvikla samfunnsklassane; i staden kjem eit nytt samfunn, samanfatta i staten. Her er undereiningane ikkje meir ætteforbund, men stadsforbund. I dette samfunnet herskar eigedomsordninga fullt ut over familieordninga. Innhaldet i all historie som hittil er skriven, gjeld dei klassemotsetnadene og klassekampene som no utviklar seg fritt i dette samfunnet.» (Same bok, s. 8)

Engels presiserer (s. 50) at morsretten, i motsetnad til den seinare farsretten, ikkje er nokon rett i juridisk forstand. Eit ættesamfunn (gens) innan ein stamme er organisert på grunnlag av ætteband etter ei morsline. Sett på spissen kan ein seie at kvinnene er ætta, samfunnet. Ein vaksen mann som vil leve saman med ei kvinne (eller fleire), må forlate samfunnet sitt og flytte til kvinna sitt samfunn. Han blir sjølv aldri eit heilt fullverdig medlem av dette samfunnet, men borna hans høyrer til mora sitt samfunn, der han lever. Skikkar mannen seg ikkje vel, kan han bli utstøytt og må dra attende til si eiga morsætt. Slik utstøying kan aldri ramme kvinna.

I ætta var hushaldet «kommunistisk». Hos indianarane kunne hushaldet omfatte opptil 700 menneske. Den høgaste forma for samfunnsmessig organisering galdt kanskje nett hushaldet i ættesamfunna. Engels seier: «*Det kommunistiske hushaldet, der dei fleste eller alle kvinnene høyrte til same ætta (gens), medan mennene derimot fordelte seg på fleire ætter, er det saklege grunnlaget for det allment utbreidde førherredømet til kvinnene i urtida...*» (Same bok, s. 58)

Nett det seier Engels, og ikkje eit ord om kvinna som særskilt produktiv bonde. Det som tvinga fram omstyrtinga av morsretten og grunnleggjinga av farsretten, var framveksten av *privat-eigedom* i større skala på einskilte menn sine hender.

Engels skriv:

«Etter den arbeidsdelinga som då rådde i familien, fall det på mannen å skaffe næringsmidla og dei arbeidsmidla som var nødvendige til det, altså også eigedomen til dei sistnemte. Han tok dei med i tilfelle skilsmål, på same måten som kona framleis åtte husstellersreiskapane. Etter regelen i det dåverande samfunnet åtte mannen den nye næringskjelda, feet, og seinare det nye arbeidsmidlet, slaven. Etter reglane til det same samfunnet kunne derimot ikkje borna hans arve han. Etter morsretten, altså så lenge avstamming berre vart rekna på morssida, og etter den opphavelige arveregelen i ættesamfunnet (gensen), arva ætteslektningane frå dei avdøydde ættingane sine. Formuen måtte bli i ætta.» (Altså i mannen si ætt) (Same bok s. 64 — 65.)

Vidare skriv Engels:

«Omstyrtinga av morsretten var *det verdshistoriske nederlaget til det kvinnelege kjønet*. Mannen greip også roret i huset, kona vart nedverdiga, underkua, slavinne for lysten hans og reint verkty for barneavling.» (Same bok, s. 66)

Engels samanfattar synet sitt slik:

«I den gamle kommunistiske hushaldninga som omfatta mange ektepar og borna deira, var hushaldet, som kvinnene sto for, ein likeså offentleg, samfunnsmessig naudsynt industri som den framskaffinga av næringsmiddel som mannen drev med. Med den patriarkalske familien, og enno meir med den monogame einskiltfamilien, vart dette annleis. Leiinga av hushaldet mista den offentlege karakteren sin. Ho vedkom ikkje samfunnet lenger. Ho vart ei *privatteneste*; Kona vart første tenarinne, trengt vekk frå å ta del i den samfunnsmessige produksjonen. Det er først storindustrien i vår tid som igjen har opna vegen for henne til samfunnsmessig produksjon, og det gjeld også berre kvinna i proletariatet. Men det slik, at når ho fyller pliktene sine i privattenesta for familien, blir ho verande utestengt frå den offentlege produksjonen og kan ikkje ta yrkesarbeid; og at når ho tar del i den offentlege industrien og vil bli sjølstendig yrkesaktiv, er ho ute av stand til å fylla pliktene sine i familien. På same måte som i fabriken, går det kvinna i alle yrkesgreiner, heilt inn i medisinen og advokaturet. Den moderne einskiltfamilien er grunna på det opne eller fordekte husslaveriet til kvinna, og det moderne samfunnet er ein masse som er sett saman med einskiltfamiliar som molekyla sine. Mannen må i dag, for det store fleirtalet sin del, vere den yrkesaktive, den som skaffar innkome til familien. I det minste gjeld dette i dei klassane som eig, og det gjev han ein herskarstilling som ikkje har bruk for nokon ekstra juridisk forrett. Han er borgaren i familien. Kona representerer proletariatet. Men i den industrielle verda stig den særskilte karakteren til den økonomiske undertrykkinga av proletariatet først fram på sitt skarpest når alle lovmessige særforrettar til kapitalistklassen er sett tilside og den fulle juridiske jamstillinga mellom begge

DEBATT

klassane er vorten oppretta; den demokratiske republikken opphevar ikkje motsetnaden mellom dei to klassane. Tvertimot gjev først denne republikken det grunnlaget der motsetnadene blir utkjempa. Og på same vis vil forholdet mellom mann og kvinne stige fram i grelt dagslys så snart begge har fullkomne like juridiske rettar. Då vil den særmerkte karakteren til mannen sitt herredøme over kvinna i den moderne familien kome klart til syne. Først då vil det vise seg at det er naudsynt å opprette ei verkeleg samfunnsmessig likestilling mellom kjøna, og også arten av denne. *Då vil det vise seg at frigjeringa av kvinna har som første føresetnad at heile den kvinnelege slekta påny blir ført inn i den offentlege industrien, og at dette igjen krev at eigenskapen til einskiltfamilien som økonomisk eining i samfunnet blir overvunnen.* (Mi utheving) (Same bok, s. 84 — 85)

Korleis skal føresetnadene for at kvinna skal kunne gå inn i samfunnsmessig produksjon, skapast?

Engels skriv:

«I og med at produksjonsmidla går over til å bli felleseigedom, sluttar einskiltfamilien å vere ei økonomisk eining i samfunnet. Privathushaldet forvandlar seg til ein samfunnsmessig industri. Pleie og oppdraging av barn blir offentleg oppgåve; samfunnet sørgjer likt for alle born, enten dei er fødte i eller utanom ekte-skap.» (Same bok, s. 87)

Konklusjon:

Engels lærer oss at grunnlaget for kvinna sin forrang i forhistorisk tid var:

1. Ætteorganisering på grunnlag av morsretten.

2. At barneoppfostring og hushald, som kvinna sitt arbeidsfelt, var organisert samfunnsmessig og ikkje privat:

Grunnlaget for kvinneundertrykkinga var:

Omstyrtinga av morsretten og opprettinga av farsretten for å sikre mannen sin *eigedom*. Også kvinna blir, saman med borna, eigedomen til mannen.

2. Barneoppfostringa og hushaldsarbeidet blir oppheva som samfunnsmessig funksjon og gjort til privat familiefunksjon.

Føresetnadene for frigjerjing av kvinnene er:

1. At ho påny fullt ut tek del i den samfunnsmessige produksjonen.

2. At (det som er nemnt ovafor først kan skje fullt ut når) barneoppfostringa og hushaldsarbeidet blir gjort til samfunnsmessig funksjon. At familien må opphevast som økonomisk eining.

Etter synet mitt er konklusjonane i «Materialet om kvinnepolitikk og masselinja» (når det gjeld kvinnepolitikken) i hovudsak korrekte, men premissane er i det store og heile feilaktige og stridande mot marxismen-leninismen. Dette kan føre til revisjonistiske avvik i politikken. Det naudsynte i å løyse opp familien som økonomisk eining kan bli «gløymt», dvs. samfunnsmessig barneoppfostring og hushaldsarbeidet omgjort til industriell samfunnsmessig produksjon. Hos Engels er dette *føresetnader* for at kvinna fullt ut kan ta del i den samfunnsmessige produksjonen og i alle andre sider ved samfunnslivet. I dei revisjonistiske statane i Aust-Europa har dei bl.a. gradvis «gløymt» nett dette. Dermed blir den særskilte undertrykkinga av kvinna ståande ved lag.

Utan å gripe kva Engels skriv om grunnlaget for kvinneundertrykkinga, kan vi umulig gripe kva den *særskilte undertrykkinga* av kvinna er. — Og det er nett

denne, og ikkje kvinna sin utsette posisjon som (aktiv) del av arbeidarklassen som må vere utgangspunktet for den *særskilte kvinneorganiseringa*. Kvinna si rolle som reservearbeidskraft er heller ikkje særskilt (ho deler denne med massar av ungdom, folk over 60 år, folk frå landa i den 3. verda osv.), men eit produkt av den sosialistiske undertrykkinga av kvinna.

Den særskilte undertrykkinga av kvinna, lenkjinga til privat barneoppfostring og hushaldsarbeid i familien, blir oppretthalden av kapitalen avdi borgarskapet ikkje har noko interesse (heller omvendt) av at staten skal koste samfunnsmessig oppfostring av borna (noko som ikkje gjev profit, men som må finansierast av profitten), og av samfunnsmessig industrialisering av det grøvste av hushaldsarbeidet: matlaging, kledevask m.v. Det siste må skje til prisar som gjer det ulønsamt for familien å drive slik produksjon, noko som monopolborgarskapet sin stat vil vere ute av stand til. Av dei grunnane er nemnt ovafor, må den særskilte kvinnekampen bli ein del av klassekampen mot borgarskapet. Derfor må kvinnerørsla, organisert på grunnlag av den særskilte kvinneundertrykkinga, ta stilling til alle sider ved klassekampen, til arbeidrar i streik, til dei undertrykte folka sin kamp mot imperialismen og spesielt kampen mot dei to supermaktene, til den antifascistiske kampen osv.

Skal vi på ein korrekt måte kunne møte SV-revisjonistar, Clara-gruppe-revisjonistar og andre, må vi *konkret* skjønne at det ikkje er mennene, men borgarskapet, som står i veggen for at barneoppfostring og hushaldsarbeidet, som lenkjer kvinnene til privat familiearbeid, kan bli industriell samfunnsmessig produksjon. Vi må kunne sjå at det ikkje er «holdningar», ideologi og kultur åleine som står i veggen, men at det fins vesentlege hinder i den materielle organiseringa av

barneoppfostringa og hushaldsarbeidet.

Tilbake til tesane i «Materiale...» Dei to første tesane grip ikkje det Engels seier om «det saklege grunnlaget for det allment utbreidde føreherredømet til kvinnene...» (s. 2 og 3 i dette skrivet) Slik desse tesane står, dekkjer dei heller over dei avgjerande karaktertrekka til ættesamfunnet. Dei gjev ikkje noko forståing av at ætta var kvinnene si ætt, at den nemnte «gruppa av menn» hørte til fleire åtskilte ætter, medan «gruppa av kvinner» hørte til den same ætta. Tese 3 (jordbrukstesen) og tese 5 (husdyrhaldstesen) er ei forfalsking av Engels når det gjeld den historiske røyndomen. Tese 4 (prostitusjonstesen) lar ritual vere «utgangspunktet for prostitusjon». Dette er idealisme. Tese 6 (omstyrtingstesen) legg vekt på økonomisk makt utan å nemne privateigedomen og blir derfor også eit grovt avvik i høve til Engels.

Heile kjernen i forklaringa av korleis kvinneundertrykkinga oppsto, er galen. Forfattere byggjer på at *dei som utfører det arbeidet som gjev dei største, eller mest viktige, produkta til samfunnet, er «mektige», først kvinna som jordbrukar, så mannen som husdyrhaldar.* Slik har det aldri vore. (Skulle ikkje så arbeidarklassen pr. definisjon ha makta her i landet i dag? Kva med slavane i slavesamfunnet?) Marxisme-leninisme lærer oss tvertimot at i ættesamfunna var *ætt morsrett*) grunnlaget for «føreherredøme», og at i alle klasse-samfunn før sosialismen er *eigedom* grunnlaget for makt.

På sidene 5 og 6 i «Materiale

...» er det gjeve att eit Engels-sitat. I dette er det fleire omsetjingsfeil som endrar innhaldet og fører til at sitatet, spesielt i den samanhengen som det står, byggjer opp under ei feilaktig forståing.

I heftet lyder første setninga: «Arbeidsdelinga i familien hadde regulert fordelinga av rikdommen mellom mann og kone.» Engels skreiv: «Die Arbeitsteilung in der Familie hatte die Eigentumsverteilung zwischen Mann und Frau geregelt;» (s. 181) Engels skreiv «eigedom», ikkje «rikdom». Skilnaden er ikkje heilt uvesentleg. Neste setning i heftet lyder: «Denne arbeidsdelinga forblei uforandra, likevel satte den nå den tidligere fordelinga i hjemmet opp-ned, gån-ske enkelt fordi arbeidsdelinga utafor familien hadde forandra seg.» Engels skreiv: «sie (dvs. arbeidsdelinga) war dieselbe geblieben; und doch stellte sie jetzt das bisherige häusliche Verhältnis auf den Kopf, ...» Verhältnis tyder *høve* eller *forhold*, og ikkje fordeling. Engels tenkte truleg på at mannen hadde gripe leiinga over hushaldet frå kvinna; snudd det gamle forholdet på hovudet. Dette har ikkje noko med fordeling (av husarbeid) å gjere. Når Engels vidare nemner arbeidsdelinga utafor familien, må vi minnst at hushaldsarbeidet, som tidlegare var «kommunistisk», no har vorte familiearbeid. Tidlegare fann det stad utafor, no innafor familien. I «Materiale ...» er det vidare omsett slik: «Kvinnenes husarbeid mista sin betydning sammenlikna med mannens arbeid når det gjaldt å tjene til livets opphold.» Engels skreiv: «Die

Hausarbeit der Frau verschwand jetzt neben der Erwerbsarbeit des Mannes;... Det skulle tyde: «Husarbeidet til kvinna forsvann no opp mot (ved sida av) mannen sitt yrkesarbeid». Og kvar frå og kor hen forsvann det? Jau, nett frå å vere arbeid i samfunnet til å bli arbeid i familien. I «Materiale ...» lyder omsetjinga vidare: «Hans arbeid var alt, og hennes et ubetydelig tilskudd.» Engels skreiv: «...diese war alles, jene eine unbedeutende Beigabe». Beigabe tyder ikkje «tilskott» (når det gjaldt å tjene til livets opphold), men heller noko slikt som «utfylling», «tillegg» eller «tilgift» (medgift?). Så vidt eg skjønar, meiner Engels at mannen sitt yrkesmessige arbeid — som er samfunnsmessig arbeid — var alt, og kvinna sitt private familiearbeid berre ei utfylling for mannen, nett fordi det var privat familiearbeid og ikkje samfunnsmessig arbeid.

Omsetjinga av Engels-sitatet er systematisk uøyaktig på eit slikt vis at ho røver vekk det vesentlege i innhaldet og opnar for tolkingar i tråd med tesene på side 2 i det same heftet.

(Eg har diverre ikkje hatt tid og høve til å gjennomarbeide det som er skrive ovafor så grundig som desse spørsmåla fortener å bli handsama. Engels omsetningane er mine. Setningsbyggnaden på norsk kan nok halte noko p.g.a. manglande gjennomarbeiding. Innhaldet vonar eg skal vere korrekt omsett. Dette skrivet er langt. Dersom TF-redaksjonen finn det korrekt å nytte utdrag/samandrag, har eg ingen innvendingar mot det.)

E.E

DEBATT

OM OPPHAVET TIL KVINNEUNDERTRYKKINGA (Svar til EE.)

Det er svært positivt at kamerat E.E. skriver et innlegg om kvinneundertrykkinga for å prøve å korrigere det han mener er i strid med marxismen-leninismen i det utsendte materialet. Slik kan vi kanskje få en virkelig teoretisk debatt om disse spørsmåla i partiet, og få gjort analysen vår djupere og riktigere. Vi vil oppfordre alle kamerater til å lese kamerat E.E.s innlegg nøye, og at de dessuten leser materialet på nytt, så de får et klart bilde av meningsforskjellene. Så bør alle bruke Engels' artikkel om «Familien osv.» til å finne ut av hva som er rett. Så til saka:

1.Hva var kvinnens stilling i urkommunismen?

Kamerat E.E. sier at «dersom ikkje seinare forskning har vist at Engels tok feil, må vi slutte å tale om at kvinna sin sterke posisjon i ættesamfunnet, før morsretten vart omstyrta, var grunna i hennar rolle som jordbruket, medan mannen var jeger.»

Deretter siterer han fra Engels om utviklinga av jordbruket etter husdyrholdet. Men her må vi skille mellom det f.eks. Stalin kaller «primitivt jordbruk» og det egentlege jordbruket, som først blei mulig med utviklinga av virkelige jordbruksredskaper. Det som var ment i materialet var det primitive jordbruket som nesten ikke krevde redskaper. Stalin er inne på denne primitive jordbrukstypen i «Anarkisme eller sosialisme?» der han sier:

«Det var ei tid, under matriarkatet, da kvinnene blei rekna som de som kontrollerte produksjonen. Hvorfor var det slik? Fordi det under den typen produksjon som var framherskende da, primitivt jordbruk, så spilte kvinnene hovedrollen i produksjonen. De utøvde hovedfunksjonene, mens mennene streifet skogene på jakt etter vilt.» (Marx, Engels, Lenin, Stalin. The Woman Question, s.9)

Dette primitive jordbruket som Stalin sikter til, var det også vi henviste til i Materialet, men det er riktigere å kritisere på at vi ikke presiserte dette. Denne formen for jordbruk var sjølsagt ikke noe annet enn en direkte del av husholdet, og det er husholdet som helhet som viser oss kvinnenes store økonomiske rolle i det primitive samfunnet.

Husholdet hadde større samfunnsmessig betydning enn jakta, og kvinnene hadde derfor et økonomisk grunnlag for den samfunnsmessige stillinga si.

Kamerat E.E. liker ikke at vi skriver om at kvinnene var mektige på grunn av sin økonomiske rolle i samfunnet. «Heile kjernen i forklaringa av korleis kvinneundertrykkinga oppsto er galen. Forfattaren byggjer på at dei som utfører det arbeidet som gjev dei største, eller mest viktige, produkta i samfunnet er «mektige», først kvinna som jordbruket, så mannen som husdyrholder. Slik har det aldri vore. (Skulle ikkje då ar-

beidarklassen pr.definisjon ha makta her i landet i dag? Kva med slavane i slavesamfunnet?)»

For det første er dette ei tilsniking, fordi det trekker vår argumentasjon ut av sammenheng. (Vi sier at kvinnen spiller en annenrangs rolle i dag, gjør vi ikke? Men fortell oss hvor vi har sagt at det er mannen som har makta i dag.) For det andre må kamerat E.J. utvide dette angrepet til også å gjelde Stalin, som ikke bare sier at kvinnene var mektige (var herskere over produksjonen) under urkommunismen. Han går til og med så langt som til å si at «Historien lærer oss at den klasse eller sosiale gruppe som spiller hovedrollen i den samfunnsmessige produksjonen og som holder produksjonens hovedfunksjoner i sine hender, med tida uunngåelig vil bli hersker over denne produksjonen.» Og han bruker dette *nettopp* der hvor kamerat E.E. synes det høres mest absurd ut, på proletariatets rolle i det moderne samfunnet. «Det kommer så ei tid, den kapitalistiske storproduksjonens epoke, der proletaren begynner å spille hovedrollen i produksjonen, der alle hovedfunksjoner i produksjonen går over i deres hender, der produksjonen ikke kan funksjonere en eneste dag uten dem... Og hva betyr det? Det betyr at enten må alt samfunnsmessig liv bryte sammen eller at proletariatet før eller seinere, men uunngåelig, må bli herrer over den moderne

produksjonen, bli dens eneste eiendomsbesitter, dens sosialistiske besitter.» (Stalin, Anarkisme eller sosialisme? Ny Dag, Oslo 1953, s.40) Hvis kamerat E.E. virkelig mener at «heile kjernen i forklaringa» vår er «galen», må ha han tydeligvis mené at også «heile kjernen» i Stalins forklaring også er «galen». Ikke nok med det, han må gå i rette med Stalins argumentasjon om proletariatets rolle i produksjonen.

For det tredje ser kamerat E.E. bort fra at vårt resonnement om forholdet mellom kvinner og menn i overgangen fra urkommunismen nettopp dreier seg om et samfunn med ytterst lav utvikling av produktivkreftene, av arbeidet, av den samfunnsmessige rikdommen. Om et slikt stadium i samfunnsutviklinga sier Engels i forordet til «Familien osv.»: «Jo mindre utviklinga av arbeidet og jo mer begrensa produksjonsmengde og dermed den samfunnsmessige rikdommen, jo mer framherskende virker dominansen fra kjønnsbanda inn på samfunnsstrukturen.» Vi behandla med andre ord ikke et hvilket som helst samfunn, men et samfunn i overgangen fra urkommunismen, og vi har ikke hevda at alt som kan sies om forholdet mellom mann og kvinne i denne perioden kan overføres på seinere samfunnsforhold.

2. Det økonomiske grunnlaget.

Det ser ut som om kamerat E. E. viker tilbake for å slå fast at det eksisterte et slikt økonomisk grunnlag. Han ønsker utelukkende å se på kvinnens rolle i ætten. Men nettopp det sitatet fra Engels som han helt riktig kritiserer for å være feilaktig oversatt, legger jo vekt på den økonomiske rollen som kjønne spilte.

«Den «ville» krigeren og jegeren hadde vært tilfreds med å innta annen plass i huset og gi førsterang til kvinnen. Den «mildere» gjeteren, trengte seg

fram til førsteplassen ved å stole på sin rikdom (wealth) og tvang kvinnen tilbake på annenplass.» Og hun kunne ikke klage. Arbeidsdelinga i familien hadde regulert fordelinga av eiendommen (du har rett i korrigeringa, E.E.) mellom mann og kvinne.»

I sin korrigering av vår oversettelse, hvor han i hovedsak har rett, gjør kamerat E.E. et stort poeng ut av at Materialet bruker begrepet *rikdom* i stedet for *eiendom*. Men Engels bruker sjøl ordet rikdom to setninger tidligere. Han viser at det er nettopp geterens nye rikdom som setter han i stand til å ta over føringa. Kamerat E.E. gjør en verdifull kritikk når han viser til at utviklinga av privateiendommen er utelatt i materialet. Men han overdriver denne kritikken, og dermed overser han spørsmålet om *merproduktet*. Så lenge produksjonen ikke ga noe merprodukt ville ikke privateiendommen i seg sjøl gi grunnlag for klassesdeling av samfunnet. Det er nettopp den nye *rikdommen* på mennens hender som gjør hans eiendom til en mektig sosial kraft. Derfor gjør kamerat E.E. en viktig feil når han så totalt ser bort fra dette.

Engels nevner faktisk en form for privateiendom under urkommunismen, nemlig eiendommen til de enkle produksjonsredskapene. «Enhver eide de redskapene han eller hun brukte, mennene eide våpnene og jakt- og fiskeredskapene, kvinnene eide husholdningsutstyr og -redskaper.» (The origin etc.» s.155) Men så lenge disse redskapene snau nok klarte å gjøre menneskene produktive nok til å livberge seg, men langt fra ga noe overskudd, så var det heller ikke grunnlag for klassesdeling eller kjønnsundertrykking

Det er her husdyrholdet kommer inn og spiller en revolusjonerende rolle. Men det blei arbeidet så produktivt at det

kunne gi et merprodukt. Det ga grunnlag for byttehandel. Ja, det gikk så langt som til at kyr spilte rollen som penger.

Siden kamerat E.E. bruker så sterke uttrykk som «et grovt avvik fra Engels» på materialets bruk av økonomisk makt som grunnlag for mannens omstyrting av morsretten, kan det være nyttig å sitere Engels en gang til.

«Ettersom rikdommen vokste ga den på den ene sida mannen en viktigere stilling i familien enn kvinnen, og på den andre sida skapte den en spore til å utnytte denne styrka posisjonen for å omstyrte de tradisjonelle arvelegene til fordel for hans barn.» (samme sted s.56)

Dette tilsvarer nøyaktig de som står i Materialet om at «Mannen brukte sin nye økonomiske makt til å omstyrte morsretten og skape farsrett.»

3. KRITIKKEN AV OVERSETTELSEN

Vi har tidligere sagt oss enige i hovedsida ved kritikken av et Engels-sitat. Den er slurvete og egna til å misforstå på et par punkter. Oversettelsen er gjort på grunnlag av den engelske teksten i «The Origin of the Family, Private Property and the State», utgitt i Moskva 1968 som sjuende trykking av en utgave som første gang kom i 1948. Kamerat E.E.s kritikk i forhold til den tyske teksten har også for det meste dekning i den engelske teksten. Vi mener at det dreier seg om slurv og ikke bevisste forvrengninger, slik E.E. antyder, men det er jo like fullt veldig kritikkverdige.

På ett punkt avviker imidlertid den tyske og den engelske teksten fra hverandre, og vi mener at vår oversettelse er korrekt på grunnlag av den engelske.

I Materialet står det, «Kvinnenes husarbeid mista sin betydning sammenlikna med mannens arbeid når det gjaldt å tjene til livets opphold.» I den

DEBATT

engelske teksten står det,

«The woman's housework lost its significance compared with the man's work in obtaining a livelihood.»... (s.158)

Dette lar seg ikke tolke slik E. E. gjør, «Om kvar frå og kor hen forsvann det? Jau nett frå å vere arbeid i samfunnet til å bli arbeid i familien.» Det må tolkes *både* som ei henvisning til den økonomisk/samfunnsmessige betydninga av kvinnens arbeid i forhold til det å tjene til livets opphold, og som ei henvisning til at arbeidet går over til å bli av privat karakter.

Det skal mer kildegransking til for å finne ut hvilken oversettelse som er i samsvar med originalen. Men vi mener at kamerat E.E. forsøker å innskrenke Engels til bare å behandle spørsmålet om privateiendommen, og ikke vil godta noen henvisninger til merarbeidet eller kjønnes økonomiske rolle.

Han utnytter blant annet vår feilaktige oversettelse av ordet «property» «Eigentum» med «rikdom» (når det ganske riktig betyr *eiendom*) til et slikt formål. Så ser han elegant bort fra at Engels sjøl fire linjer foran snakker om mannens nye *rikdom* (wealth) som grunnlag for omveltninga.

Den siste kritikken på oversettelsen synes vi er bagatellmessig, og vi synes ikke at kamerat E.E. finner noe bedre. Vi har oversatt begrepet «Beigabe/contribution» med *tilskudd*. Det beste ville vel vært å si at kvinnens husarbeid nå blei «et ubetydelig bidrag». Her mener vi det er kamerat E.E. som bevisst forsøker å vri oversettelsen bort fra alt som hadde med arbeidets økonomiske betydning å gjøre ved å foreslå over-

settelse som «utfylling» og «tilgift».

Som konklusjon er vi derfor uenige i at vår oversettelse «røver vekk det vesentlige innholdet» i Engels' teori, og når den på tross av sine feil «opnar for tolkningar i tråd med» tesene i materialet, så mener vi det kommer av at disse tesene i all hovedsak bygger på Engels.

4. Kritikken av tesene.

«Etter synet mitt er konklusjonane i «Materiale om kvinnepolitikk og masselinja (når det gjelder kvinnepolitikken) i hovedsak korrekte, men premissane er i *det store og heile feilaktige og stridande mot marxismen-leninismen.*» (Vår uth.)

Dette er en så omfattende kritikk at vi må gå gjennom tesene en for en for å kontrollere kamerat E.E.s påstand.

1. De urkommunistiske familiene var opprinnelig gruppeekteskap hvor ei gruppe kvinner tilhørte ei gruppe menn og vice versa.»

Kamerat E.E. kritiserer dette fordi det ikke tar opp det forholdet at det bare er kvinnen som hørte til ætten, mens mennene kom fra andre ætter. Nei, denne tesen sier ikke alt om ætteorganiseringa. Men å kalle den «i det store og heile feilaktig og stridande mot marxismen-leninismen» blir i grovaste laget, når vi leser hva Engels skriver.

«Og virkelig, hva er det vi finner som den eldste, mest primitive formen for familien, som det kan finne ubestridelige beviser for i historien, og som til og med i dag kan studeres her og der? *Gruppeekteskapet, den formen der hele grupper av menn og hele grupper av kvinner tilhører hverandre* og som åpner lite rom for sjalusi.» (s.36, vår uth.)

Sammenlikne dette med tese 1 og bruk kamerat E.E. som

målestokk og du finner ut at Engels har uttalt seg «i det store og heile feilaktig og stridande mot marxismen-leninismen».

2. «Den eneste tenkelige ættelinja i slike familier var morsretten.»

Engels: «...overalt hvor gruppeekteskapet eksisterer, er det mulig å spore avstamning bare på *mors*sida, og derfor er bare den kvinnelige slektslinja (female line) anerkjent.» (s.42)

Dette er igjen bare ei kort sammenfatning av Engels. Kritikken til kamerat E.E. blir derfor fortsatt absurd. Hadde han sagt at disse to tesene var *riktige, men utilstrekkelige*, så kunne vi gått inn på kritikken for å se hva som burde være med i tillegg. Men når han ett sted sier at de to første tesene «ikke grip det Engels sier om «førherredømmet til kvinnene» og under oppsummeringa sier at tesene «i det store og det heile er feilaktige osv.», så er hovedsida at han tar kraftig feil.

3.«Kvinnene var mektige på grunn av sin rolle i produksjonen som jordbrukere. Mennenes bidrag til stammens økonomi, jakta, var underordna.»

Dette er, som vi har vist, i praksis et Stalin-sitat. Vi kan imidlertid kritisere for å ha utelatt *husholdet*, som det *viktigste økonomiske og samfunnsmessige bidraget kvinnene gjorde til stammens økonomi*. Vi skulle også gjort merksam på den store forskjellen i utviklinga på den østlige og vestlige halvkula, når det gjaldt forholdet mellom jordbruk og husdyrhold. Vi gir inntrykk av at det egentlige jordbruket, slik vi kjenner til det på den østlige halvkula, oppsto før husdyrholdet. Men Engels viser jo nettopp at korndyrkinga her, f.eks. var et produkt av husdyrholdet, og at kornet først sinere blei brukt til menneskeføde.

4.«Gruppeekteskapene utvikla seg gjennom ættesamfunnet, gensen, til parekteskapet. Drivkrafta i denne utviklinga var kvinnene. Restene av gruppeekteskapet blei ført videre i rituell overgivelse e.l.

som seinere danna utgangspunkt for prostitusjonen.»

Kamerat E.E.: «Tese 4 (prostitusjonstesen) lar ritual være «utgangspunktet for prostitusjonen». Dette er idealisme.»

For det første underslår kamerat E.E. ved parenteser sin at denne tesen inneholder to viktige elementer. Den første delen handler ikke om prostitusjon i det hele tatt, men om kvinnens rolle i å utvikle familien fra gruppeekteskap til parekteskap. Dette underslaget er nødvendig for at E.E. seinere skal kunne trekke sin konklusjon om «i det store og heile feilaktige osv.».

For det andre kommer han igjen opp mot, ikke oss, men Engels.

Engels: «Med heterisme mener Morgan de utenomekteskapelige seksuelle forbindelsene mellom menn og ugifte kvinner som eksisterte *samtidig med monogamiet*, og som det er vel kjent, har blomstret i de mest ulike former i hele sivilisasjonens periode og utvikles gradvis til åpen prostitusjon. Denne heterismen *kan spores direkte til gruppeekteskapet* (vår uth.), til offerprega overgivelse (sacrificial surrender) av kvinnene som de kjøpte seg retten til reinhet (chastity) med. *Overgivelsen for penger var først en religiøs handling* (vår uth.) som fant sted i kjærlighetsgudinnens tempel, og pengene fløt opprinnelig inn i templets kister.» (s.66)

Siste delen av tese 4 er ei kort gjenging av Engels' resonnement. Den svarer til det Engels sier, både om at restene av gruppeekteskapet blei ført videre i rituell overgivelse (eller liknende), og om at det går ei direkte linje fra dette til prostitusjonen. Hvis dette er idealismen, så er Engels idealist på dette punktet. I så bra selskap tar vi oss lite nær av kritikken. (Dessuten var det aldri vår beste vilje å skrive prostitusjonens historie.)

5. «Utviklinga av produktivkraftene gjør husdyrholdet

(fanging, temming og oppaling av dyr) til viktigste levevei. Dette var mannens domene.»

Kamerat E.E. «...tese 5 (husdyrholdtisen) er ei forfalskning av Engels når det gjeld den historiske røyndomen».

I «Anarkisme eller sosialisme?» sier Stalin:

«Det kom ei tid, patriarkatets epoke, da den herskende stillingen i produksjonen gikk over i mennenes hender. Hvorfor inntrådte denne forandringa? Fordi i den tidas produksjon — feddriftshusholdninga — der de viktigste produksjonsredskapene var spyd, slynge, pil og bue, spilte mennene hovedrollen.» («Anarkisme...» s.40)

I følge kamerat E.E. må dette Stalin sier, være «ei forfalskning av Engels». Men ikke nok med det, til og med Engels gjør seg skyld i denne «forfalskninga»:

«Menneskelig arbeidskraft på dette stadiet, det laver stadiet av barbariet, ga ikke noe merkbart overskudd ut over kostnadene med å oppretteholde den. Men innføringa av husdyrhold, bearbeiding av metaller, av veving og til slutt av dyrking av åkre, forandra dette seg. I samsvar med den arbeidsdelinga som herska i familien da, så falt det å skaffe mat, og de nødvendige redskapene til det på mannen. Derfor falt også eiendommen til de sistnevnte på mannen og han tok dem med seg i tilfelle separasjon, akkurat som kvinnen beholdt husholdningsredskapene. Derfor, i samsvar med skikkene i samfunnet på den tida, blei mannen også eier av de nye matvarekildene — kveget — og seinere av de nye arbeidsredskapene — slavene.» (s.55)

Vi skal ikke nekte for at Engels' analyse er djupere enn vår, og at vi etter å ha studert Engels på nytt ser at vi burde ha behandla spørsmålet om utviklinga av privateiendommen mer. Men vi kan ikke med vår beste vilje se at vår tese 5 er ei «forfalskning av Engels», fordi det var jo nettopp slik at ut-

viklinga av produktivkraftene gjorde husdyrholdet til viktigste levevei, og at dette var mannens domene. Engels legger jo vekt på de samme to tinga, nemlig for det første at det var de nye produksjonsmidla som la grunnlaget for et virkelig samfunnsmessig overskudd, og for det andre at dette overskuddet falt på mannen fordi dette overskuddet oppsto på områder han kontrollerte.

Om denne framstillinga av historien er ei forfalskning av Engels, så var Engels den første forfalsker av seg sjø!

6. «Mannen brukte sin nye økonomiske makt til å omstyrte morsretten og skapte farsrett. For å sikre dette, måtte kvinnen være monogam, men slett ikke mannen».

I følge kamerat E.E. er denne tesen et «grovt avvik» fra Engels, fordi den nevner økonomisk makt og ikke privateiendommen. Vi hat tidligere påvist at Engels gjentatte ganger snakker om at mannen «stolte på sin rikdom» for å styrte morsretten, «overskuddet tilfalt ham» osv.

«Ettersom rikdommen økte, ga den på den ene sida mannen en viktigere stilling i familien enn kvinnen, og på den andre sida skapte den en spore til å utnytte denne styrka posisjonen for å omstyrte de tradisjonelle arvereglene til fordel for hans barn. Men dette var umulig så lenge avstamning i følge morsretten fortsatte. Den måtte derfor styrtes overende, og den blei styrta overende...» (s.56)

Her sier Engels ikke noe om privateiendommen, han skulle da begå et «grovt avvik» fra Engels.

Feilen ved hele kamerat E.E.s argumentasjon er at han på grunnlag av en del begrensna feil og svakheter i materialet lager entotal negasjon av vårt resonnement. Derfor negerer han også Stalin og Engels. Kamerat E.E. vil ha oss til å tru på følgende formel: først oppsto privateiendommen, den oppsto på mannens hender, dette gjorde mannen til den herskende innafor samfunnet, kvinnens arbeid blei

DEBATT

redusert fra samfunnsmessig arbeid til privat arbeid.

Men han ser totalt bort fra at en privateiendom som ikke gir et overskudd utover arbeidskraftas kostnader, den kan aldri legge grunnlag for noen undertrykking. Derfor må vi begynne med å vise hvordan den økonomiske betydninga av arbeidet forskjøv seg, da de ny nye produksjonsmåtene la

grunnlaget for et merprodukt. Han ser ikke utviklinga av produksjonsmidla som den utløsende faktoren, dermed synker han ned i metafysikk på dette punktet.

Som oppsummering må vi slå fast at kamerat E.E. på tross av en del riktig kritikk tar i hovedsak feil. Hans påstander om «grove avvik fra Engels», «forfalskning av Engels», «premissene er i det store og heile feilaktige» og «stridande mot marxismen-leninismen» er beviselig uholdvare. Vi må også slå fast at vi ikke godtar hans egne «korrigererte

teser», fordi de ikke sier noe om det materielle grunnlaget for mannens seirende opprør mot morsretten. Dette gir ikke bare feil i premissene, det fører også til feil i konklusjonen, fordi det fører til at en overser betydninga av å oppheve kvennens økonomiske avhengighet, og at en ikke skjønner den fulle betydninga av at hele kvinnekjønnets gjeninnføres «i den samfunnsmessige produksjonen». Dette bryter med den historiske materialismen.

hg

KVINNEFRONTEN MÅ IKKE TONE NED DEN FAGLIGE KAMPEN

Kvinnefronten har sia 1974 hatt 3 hovedoppgaver: daghjem, abort og den faglige kampen.

I høst har KF skjøvet ut den faglige kampen fra hovedoppgavene. Disse er nå abort og daghjem.

Dette må være feil. Alle de usaklige og «saklige» oppsigelsene, og de utrykke kvinnearbeidsplassene med elendig lønn og ødeleggende tempo må være like viktig å sloss mot som sjølbestemt abort. Det var korrekt av KF å innrette arbeidet sitt på arbeiderkvinnene. Hvordan kan da fronten tone *ned* den faglige kampen, som vel har stått nokså svakt i KF fra før

Det må være eksempel på:

«Det har vært en situasjon der enhver korrigerende nesten umiddelbart har ført til nye avvik. F.eks. var det et langvarig avvik med ikke å legge vekt på arbeider-

kvinnene, og da det endelig blei korrigerert, blei det i første omgang gjort på en slik måte at det utelukka alle andre kvinner.» (Mat om kf. og masselinja s. 11)

Det ser ut som korrigerende av dette avviket *igjen* er ført til sitt

overslag: nedprioritering av den faglige kampen. Altså: KF bør fortsatt ha 3 hovedoppgaver: daghjem, abort og den faglige kampen.

Kameratslig hilsen Kari

SVAR TIL KARI

Du sier at KF sia 1974 har hatt 3 hovedoppgaver: daghjem, abort og den faglige kampen, men kritiserer fronten for å ha skjøvet ut den faglige kampen fra i høst.

Først vil jeg si at det ikke er nok å «proklamere» noen hovedoppgave. Etter min mening har

KF derved like *lite* faglig kamp, som du kaller det, i tida 74 — 75 som i høst, bortsett fra akkurat i Våler-saka.

Kari snakker dessuten om arbeiderkvinnene og deres krav, som om det *bare* dreier seg om kvinner i produksjonen, og at den

faglige kampen dreier seg om kampen mot usaklige oppsigelser, først og fremst. Jeg mener begge deler er feil.

KF's to hovedoppgaver for høsten 76:

— Ta initiativ til å reise kamp rundt daghjemsforholdene med viktigste oppgave å slå tilbake prisstigningsframstøtene på daghjemmene som ble varslet med NKS-ramlegget,

— Reise motstanden mot den nye abortlova, for å presse fram en lov om sjølbestemt abort.

Jeg mener begge disse kampsakene var nødvendige å reise i full bredde — og jeg mener da særlig er viktige for arbeiderkvinnene, sjøl om de angår de fleste kvinner!

Heller ikke på disse to områdene har KF drevet skikkelig arbeid tidligere. Daghjems-kampen har vært reist lokalt flere steder i landet av KF, men da relativt snevert innretta i forhold til aktuell prisstigning, eller f.eks. i form av behovsundersøkelser o.l.

I forbindelse med den nye abortlova jobba KF mye med under-skriftsletter og løpeseddel-utdelinger — men vi greide ikke å organisere tilhengerne av sjølbestemt abort til kamp mot den

nye lova. Kampen ramla dessuten sammen etter prøveavstemninga i Stortinget.

Jeg mener både daghjems- og abortkampen særlig angår arbeiderkvinnene — både de som er i jobb, og de som er hjemme. En av de viktigste forutsetningene for kvinners rett til arbeid, er at vi får daghjems plasser til unga våre. Kravet om gratis daghjem til alle barn er et helt nødvendig krav å reise.

Den nye abortlova fungerer like geografisk, sosialt og økonomisk urettferdig som den gamle. Det er en *klasselov*. I tillegg til at den *lovfester* et ekstremt kvinneforaktelig syn — helsepersonell skal kunne reservere seg fra å behandle kvinner!

Derfor mener jeg at KFs jobbing i dag er *mer* innretta på arbeiderkvinnene, enn f.eks. hele fjoråret, hvor KF rett og slett unnlot å ta opp de fleste av kvinnes — og særlig arbeiderkvinnenes viktige krav og kampaker.

Når det gjelder kampen mot politiske og usaklige oppsigelser, er jeg enig i at KF har gjort svært lite — det har stort sett dreid seg om støtteuttalelser, artikler i «Kvinnefront», i beste fall støtteinnsamlinger og løpeseddelut-

delinger. Når det gjelder alle andre deler av den faglige kampen, har KF stort sett ikke gjort *noe* som helst! F.eks. når det gjelder Televerket — hvor tusener av kvinnearbeids plasser rasjonaliseres bort, når det gjelder brennende krav som lengre svangerskapspermisjon, rett til lønn under barns sykdom, arbeids- og miljøforhold på kvinnearbeids plasser (f.eks. hva betyr den nye miljøvernlova for kvinnene) lønnsforhold, o.s.v. o.s.v. — her har KF gjort mindre enn ingenting enda, annet enn å uttrykke vårt «prinsipielle syn» på møter og landsmøter.

Dette mener jeg det er grunn til å rette alvorlig kritikk for til kommunistene i fronten — og det er kampaker som KF *må* reise. *Samtidig* må fronten fortsette kampen for flere daghjems plasser, mot prisforhøyelser og bevilgning til daghjemmene, mot målet: gratis daghjem for alle barn, og vi må *intensivere* kampen mot den nye abortlova, for en lov som gir sjølbestemt abort. Dette er nødvendig — skal vi bli den kamporg. kvinner — og særlig arbeiderkvinner — trenger!

Oline

DEBATT

Kritikk av «Klassekampen»s dekning av klassekampen innfor KKP

Vi vil kritisere redaksjonen i KK for et «venstre»-avvik i forbindelse med nyhetsdekninga av stoda i KKP etter Mao Tsetungs død.

Revisjonister og borgerskapet alment kritiserer oss kommunister for å være et haleheng til Kina og til KKP's politikk. Dette er sjølsagt noe sludder, men hvorfor gi næring til dette gjennom unnfalleshet?

Vi er helt enige i at KK ikke skulle *analysere* situasjonen i Kina og i KKP på grunnlag av hva internasjonale pressebyråer koker i hop, men KK kunne på et tidlig tidspunkt ha sagt fra *hvorfor* avisa ikke ville gjøre det.

Massene i Norge er ærlig og reelt opptatt av hva som skjer i Kina, på svært mange områder framstår landet som et strålende eksempel. I perioder hvor klassekampen i Kina har vært skjerpa, som nå, hvor de fire «venstre»-folka har konspirert og fraksjonert for å gripe makta gjennom et kontra-revolusjonært kupp, har borgerpressa velta seg i spekulasjoner. At KK ikke tar stilling til denne kampen på et sviktende grunnlag synes vi er riktig, men det er direkte baktunghet og dårlig masselinje at vi skal være nødt til å lese i *borger*-pressa om hvorfor avisa ikke skriver noe.

Hva er det egentlig vi har KK til?

Vi mener at en rask redegjørelse fra avisa skulle inneholdt:

- 1) Grunnlaget for kommunisters analyse — den historiske og dialektiske materialismen. Vi mangler skikkelige opplysninger om forholdene, og det å skrive på et slikt grunnlag er bare borgerlig og Kina-fiendtlig spekulasjonsmakeri. (Folk som er interessert i spekulasjoner henvises til borgerpressa.)
- 2) En grundig forklaring av prinsippene for forholdet mellom søsterpartier.
- 3) Slå fast vår *fulle* tillit til KKP ut i fra alle de kampene dette stolte partiet har vært igjennom.
- 4) Slå fast vår *fulle* tillit til at massene i Kina er meget godt i stand til å skjelne mellom marxisme og revisjonisme.
- 5) Hetsen i borgerpressa fra tida rundt Kulturrevolusjonen gjentas nå i ny variant — folk må ikke gå på limpinnen av den grunn.
- 6) Motsigelser i KKP er gjenspeilinger av klassekampen i Kina. Mao Tsetung: Borgerskapet er midt i partiet — de med makta som ønsker gjeninnføring av kapitalismen.
- 7) Bare praksis avgjør hvilken politikk som står i ledelsen. Våre analyser vil alltid bygge på praksis.

Kamerater i KK-redaksjonen:

Vi mener at dette ville vært en offensiv og korrekt måte å ta den overraskende (for oss og for massene) situasjonen på. Folk kan innvende at «alle skjønner hvorfor KK er taus», men «detr som er klart for oss, er ikke alltid klart for massene». Dette må vi ta konsekvensene av!

Vi mener en slik artikkel vi har gitt omrisset av, ville tjent tre formål:

- a) Det ville vært uttrykk for en riktig politikk.
- b) Det ville vært ei god masselinje.
- c) Det ville ha forhindra deler av den anti-kommunistiske hetsen mot avisa, partiet og Kina.

Det å bli angrepet av fienden er slettet ikke alltid en god ting. «Vi skal ta fienden dødsens alvorlig *taktisk*, men forakte ham strategisk» (sitert etter hukommelsen).

I dagsavis-perspektiv er vi helt inneforstått med at avisa ikke alltid kan levere ferdigsydde analyser på alle dagsaktuelle saker. Men kamerater, *det betyr ikke at vi lar være å skrive om viktige ting som massene er interessert i!*

Vi vil oppfordre dere i redaksjonen til både å svare i TF og å komme med en offentlig sjølkritikk i KK.

Hilsen kamerater som jobber i en front

Klassekampen og KKP's oppgjør med firegjengen.

Vi må ikke legge oss flate for borger-skapets hets

Både TF-redaksjonen og Klassekampen har fått en del brev med kritikk av Klassekampens dekning av oppgjøret med «firegjengen» i Kinas Kommunistiske Parti (KKP). Av hensyn til plassen i TF er det umulig å gjengi alle disse innlegga. Derfor gjengir vi kritikken i konsentrert form, samt ett innlegg i sin helhet.

KRITIKKEN:

Kort uttrykt lyder kritikken slik:

— Det er nødvendig for partiet og Klassekampen å føre fram ei sjølstendig analyse av det som er skjedd. Borgerpressas påstand om at KK er et avskrivningsbyrå blei styrka pga. KKs taushet. Husk NKPs taushet etter det som skjedde i 1956.

— Både i borgerpressa og i noen leserbrev som har kommet til KK fra folk utafør partiet blei det hevda: Det er «de fire radikale» som førte Mao Tsetungs linje videre. «De moderate» kasta dem ut, «pragmatikerne» (de snusfornuftige) har overtatt makta. Det er lett å se. Det er feighet og opportunisme å tie om dette.

— Klassekampen burde med en gang gitt ei forklaring på sin redaksjonelle linje (ikke kaste seg på borgerlige spekulasjoner).

— KK burde raskt gitt en marxist-leninistisk forklaring på hvorfor klassekampen forsetter under sosialismen.

— Dobbelt ille er det at AKP(m-l)s formann og KKs redaktør uttalte seg til borger-

pressa før noe som helst kom i KK.

— KKs behandling av saka er brudd på masselinja (det som er klart for oss er ikke nødvendigvis klart for massene).

Noen kamerater som jobber i en front (se innlegget) krever i tillegg at KK-redaksjonen skal gjøre offentlig sjølkritikk for «venstre»-avvik, dvs. for ikke å gi massene ei forklaring raskt.

SVAR:

SEINT BEHANDLA I KLASSEKAMPEN?

La oss først minne oss sjøl om når saker og ting skjedde. Borgerpressa starta spekulasjonene sine omkring fire-gjengen torsdag 14. oktober. Den første muligheten som KK hadde til å kommentere saka var altså tirsdag 19. oktober. I dette nummeret stod det ingenting. Torsdag 21. oktober trykte KK vedtaka i KKPs sentralkomite om 1) at det skulle reises en minnehall til ære for Mao Tsetung, 2) at Maos samlede verker og utvalgte verker skulle gis ut under ledelse av kamerat Hua Kuo-feng. Tirsdag 26. oktober trykte KK følgende stoff: 1) En gratulasjonshilsen til Hua Kuo-Feng for utnevnelsen som formann, 2) den første offisielle forklaringa fra KKP på hvorfor firegjengen blei sparka ut av partiet (Wu Tehs tale på Tien an-Minhplassen *søndag*

24. oktober).3) En hilsen fra AKP(m-l) som gratulerte med de to viktige vedtaka i KKPs sentralkomite (minnehallen og utgivelsen av Maos verker), 4) den fullstendige teksten fra vedtaket om å reise en minnehall, 5) en artikkel fra Hsinhua som forteller om hvordan massene i Kina med glede hilser de to viktige vedtaka, og 6) ei forklaring på KKs redaksjonelle linje.

22. oktober uttalte AKP(m-l)s formann og KKs redaktør seg i Dagbladet og Rogalands Avis (siteret bl.a. i Arbeiderbladet).

Så langt de faktiske forholda. Som vi ser legger KKP fram sin offisielle forklaring først søndag 24. oktober.

ÅSSEN SKAL KOMMUNISTER BEHANDLE

INDRE FORHOLD I SØSTERPARTIER?

Som marxist-leninister følger vi helt bestemte prinsipper i forholdet mellom AKP(m-l) og våre søsterpartier. Disse prinsippene er helt klare:

— forholdet skal være basert på proletarisk internasjonalisme, gjensidig støtte, gjensidig respekt
— enhver innblanding i partiets indre forhold er utillatelig. Det er hvert enkelt partis rett og plikt å ordne opp i sine egne forhold. Om et annet parti har kritikk å framføre, må det tas opp internt, ikke offentlig.

— Derfor er det — i dette til-

DEBATT

fellet KKP — som til enhver tid bestemmer hvem som er våre kamerater, og som gir forklaring på det som er skjedd. Dette gjelder så lenge vi anser KKP som et marxist-leninistisk parti og følgelig som vårt søsterparti.

— Dersom *grundige* undersøkelser og analyser viser at søsterpartiet har *skifta farge* og blitt revisjonistisk, oppstår sjølsagt en helt ny situasjon. Er revisjonismen ved makta, betyr det at borgerskapet er ved makta, og da sier det seg sjøl at vi ikke lenger står overfor et søsterparti!

Disse prinsippene har AKP(m-l) og partiets avis fulgt. La oss samtidig understreke en opplagt ting: Klassekampens redaksjon har ikke fulgt «sin egen» linje i denne saka. Det er linja til AKP(m-l)s sentralkomite som er blitt lagt fram i KK.

VIMÅ AVVISE ENHVER BRESJNEV-LINJE!

Kravet til gjensidig respekt og ikke-innblanding må være absolutt. Noe annet ville bety at vi la oss på Bresjnev-linja: aktiv innblanding og storebror-politikk. Hva ville vi sagt dersom KKP's hovedorgan Folkets Dagblad hadde kommentert vårt eget oppgjør med høyreavviket *før* vi sjøl publiserte det? Hva slags linje ville det være dersom AKP(m-l) ga seg til å kommentere indre kamper i søsterpartier verden rundt?

Det ville være ei revisjonistisk og utillatelig innblanding.

Derfor har Klassekampen fulgt korrekte prinsipper i behandlingen av KKP's oppgjør med firegjengen. Dette har *ingenting* å

gjøre med «usjølstendighet», «avskrivning», ol. å gjøre. Dette er borgerskapets og revisjonistenes falske versjon som vi kommunister har plikt til å avsløre og bekjempe. **INGEN LIKHET «NKP» 1956 OG AKP(ml) 1976!**

Noen kamerater viser til Sovjet 1956 og «NKP»s taushet. Men denne «parallellen» er feilaktig på flere måter: For det første var «NKP» såvisst ikke taus. Partiledelsen fulgte nokså raskt opp Khrustsjovs utfall og «avstalinisering». Sann sett sto de *både* på ei *gævern linje* og var *usjølstendige*.

KKP FØRER MAOS LINJE VIDERE

For det andre er det *fullstendig* feilaktig å trekke sammenlikninger mellom det som skjedde i Sovjet 1956 og Kina 1976. I 1956 skjedde det et kontrarevolusjonært kupp. I Kina 1976 tyder *alt* på at firegjengen var ei revisjonistisk antipartigruppe som blei avslørt og nedkjempa etter hard og lang kamp i KKP. De blei kasta ut av partiet på et tidspunkt da de planla kupp. Det blir klarere og klarere for hver dag som går at KKP's sentralkomite fører videre Mao Tsetungs linje, og at firegjengen var ei revisjonistisk gruppe som nå er i ferd med å bli politisk likvidert i KKP.

KKP OG APA REISTE KRITIKK

For det tredje reiste nettopp KKP og Arbeidets Parti i Albania (APA), *kritikk* av Khrusjtsjovpartiet da de skjønnte at det bar galt av sted. *De* var så visst ikke tause. Men de fulgte marxist-leninistiske *prinsipper*: De foretok grundige undersøkelser og reiste kritikken *internt* overfor Sovjetpartiet. Først i 1963, sju år etter Khrusjtsjovs ville angrep, gikk KKP åpent ut mot Khrusjtsjov-

partiet — etter at revisjonisthøvdingen først hadde angripi KKP offentlig. Da var det helt klart at det stolte bolsjevikpartiet hadde skifta farge.

Sanne metoder tufta på marxist-leninistiske prinsipper må marxist-leninister bruke også i dag.

Metoden med å smelle ut med svære kommentarer bare fordi det har stått noe i borgerpressa, står stikk i strid med den riktige marxist-leninistiske metoden med å undersøke først og uttale seg etterpå.

BLØFFEN OM «MODERATE» OG «RADIKALE»

Noen folk utafor partiet har sendt brev til KK og sagt at det egentlig var lett å skjønne hva saken dreide seg om: «Venstrefløya» var blitt kasta av «de moderate». Og de som går den kapitalistiske veien sitter igjen med statsmakta.

Da må vi virkelig spørre: Hvordan kunne disse folka *vite* de? Satt de inne med kunnskaper som var helt ukjente for partiledelsen?

På ingen måte. Og her er vi ved *kjernen*. Den feilen som disse folka gjorde, var å gå rett på borgerskapets limpinne. De trudde på borgerskapets løgn om at «de radikale» hadde blitt sparka ut av «de moderate». Med *en gang* tok de standpunkt.

BORGERSKAPET VIL BLÅSE OSS HIT OG DIT

Det er *det* borgerskapet vil at kommunistene også skal gjøre. *De vil at vi skal la oss blåse hit og dit — akkurat som det passer kapitlaistene og imperialistene. De vil at vi over stökk og stein skal «ta stilling» til dette og hint — uansett hvilket grunnlag vi har å vurdere ut fra.*

HUSK KINA OG EEC-HETSEN

Det er ikke vanskelig å finne

eksempler i vår egen historie på at borgerskapet og revisjonistene har forsøkt å få oss til å vingle hit og dit. Hvem husker vel ikke deres intense påstander om at Kina og KKP var helt uenige i vår EEC-linje og at de ville vi skulle legge ned motstandskampen? Da ville de de høye herrer at vi på et blunk skulle «ta stilling», dvs. få oss til å ta avstand fra KKP. Dermed kunne de oppnå hva de ville: Splitte kommunistene verden over, spre forvirring om hva kommunistenes virkelige linje var.

Hva gjorde marxist-leninstene? Vi lot oss ikke blåse att og fram. Vi undersøkte saka, tok saken opp med de kinesiske kameratene, og fikk deres syn: Ut fra vår situasjon var vår EEC-linje etter deres mening helt korrekt.

HUSK KINA OG CHILE-HETSEN

Og hva med Kina og Chile? Hvor mye hets og press har ikke borgerne verden over pøst ut over marxist-leninstene og deres venner for å få oss til å ta avstand fra for eksempel Kinas påståtte økte handle med Pinochet-juntaen og påståtte våpensalg til juntaen. Vi nektet å løpe forskremte og duknakka for borgerhetsen. Vi undersøkte saka rolig og grundig. Resultatet? At Kina slett ikke hadde økt handelen med Pinochet. At Kina aldri hadde solgt våpen til juntaen. At borgerskapet og revisjonistene for med forbannet løgn.

VIL GJØRE AKP(m-l) TIL ET OPPORTUNISTISK PARTI

Kort sagt: Borgerskapet og revisjonistene vil ha oss til å bøye nakken for press og hets. De vil ganske enkelt få oss til å løpe fra vår kommunistiske linje. Noen ganger lokker de, andre ganger prøver de å skremme oss og våre venner. De prøver kort og godt et løpe fra vår kommunistisk linje.

Noen ganger lokker de, andre ganger prøver de å skremme oss og våre venner. De prøver kort og godt å gjøre AKP(m-l) til et *opportunistisk* parti, et parti som legger seg flat for borgernes press. De siste par åra har de brukt *mye* krefter på dette. For det haster for dem, om de skal bli i stand til å stoppe AKP(m-l)s positive utvikling og økte innflytelse i klassekampen.

DE VIL VI SKAL GJØRE SOM SV-LEDELSEN

De vil ganske enkelt at vi skal bli som SV-ledelsen, opportunistiske og borgerlige. La oss minne om åssen kjente SV-ledere oppførte seg da borgerpressa begynte å lage kjempeoppslag om den angivelige spritsmuglinga ved Demokratiske Folkerepublikken Koreas ambassade i Oslo. Ikke før hadde Dagbladet kommet på gata, så løp Per Eggum Mauseth og hans like til Dagbladet og tok offentlig avstand, toet sine hender osv. De snudde på femøringen etter at de i lang tid hadde hatt et nært forhold til ambassaden, flere ganger hadde vært gjester i Demokratiske Folkerepublikken og til og med tatt imot medaljer fra DRFK.

Om borgerskapet klarer å få et like fast grep om vingebeinet på oss, så er det bare å vri til og bringe oss under kontroll— når det behager borgerne.

Ellers takk!

FLERTALLET HAR TAKLA SAKA MODENT

Borgerne og revisjonistenes hets og løgner i samband med KKP's oppgjør med firegjengen er nok et eksempel på hvordan de prøver å få oss til å hoppe når herren blåser i fløyta. Og — nok et eksempel på at de mislyktes. For det store flertallet av kamerater har takla denne saka modent og rolig. Akkurat sånn som kommunister skal gjøre det.

MEN NOEN LOT SEG PRESSE

Men noen kamerater har altså latt seg presse. Og derfor har de retta hard kritikk mot Klassekampen og nærmest gitt avisa skylda for deres eget avvik.

Nå har kritikken som nevnt tatt forskjellige former. Vi mener litt av kritikken er riktig, og det aller meste av den er feilaktig.

BURDE KK VÆRT RASKERE UTE MED Å FORKLARE DEN REDAKSJONELLE LINJA?

Noen kamerater sier: «Men KK burde i alle fall vært *raskere* ute med å forklare den redaksjonelle linja (ikke kaste seg på borgerskapets spekulasjoner).» Var ikke det et rimelig krav?

Men var KK så seint ute? Husk at KKP for første gang la fram sin offentlige forklaring søndag 24. oktober. Tirsdag 26. oktober brakte KK *mye* stoff om saka, inkludert en kort forklaring på avisas redaksjonelle linje. Sånn sett var KK raskt ute i forhold til KKP's første offisielle erklæring.

Men fortsatt innvender noen kamerater: «Men spekulasjonene i borgerpressa holdt på i over ei uke, og KK sa ingenting om hvorfor avisa var taus.»

NOE NYTT AT BORGERSKAPET SPEKULERER?

Men *når* har ikke borgerpressa spekulert i KKP og Kinas indre forhold? Den har alltid gramsa, fordreid og forfalska, enten det gjaldt kulturrevolusjonen, Lin Piao's fall, Maos sjukdom, Chou En-lais såkalte «moderasjon», osv. osv. Er *dette* noe nytt? Borgerpressa spekulerte og sto i fra dagen etter at Mao var død. Var det noe uventa, noe nytt? Slett ikke. Var det noe *spesiell* grunn for AKP(m-l) og Klassekampen til å gjenta det som alltid har vært linja: Å ikke kaste oss på borgerskapets spekulasjoner? Vi synes ikke det.

VI MÅ TÅLE MER ENN SOM SÅ

Derfor var det heller ingen grunn til å kommentere denne saka spesielt. Sånn sett var dette ikke noe brudd på masselinja. *Såpass mye hets og press bør vi og våre venner tåle. For hvis vi ikke tåler sånne lette antydninger til kuling i dag, åssen skal vi klare å stå imot stormkast og orkan i morra?*

Kommentaren til KKs redaksjonelle linje kunne teknisk sett stått i KK ei uke tidligere. Noen ganger kan sjølsagt ei uke være både lang og plagsom. Men dersom dere er helt enige i at AKP(m-l)s og KKs politiske linje i saka var helt riktig (og de fleste av dere sier dere er det), hvorfor er da noen av dere så opprørt over at den redaksjonelle kommentaren kom noen dager seinere enn det som kunne vært mulig?

Var det ikke nok så opplagt at KK ikke kunne gi seg til å spekulere? Var det ikke det et enkelt svar å gi til massene?

NÅR EN DETALJ BLIR HOVEDSAKA

Når vi ser tilbake på reaksjonene er det mye som tyder på at det ville vært en fordel om KK hadde trykt den korte redaksjonelle kommentaren ei uke tidligere. Men dette er og blir en detalj. Når noen av dere blåser opp den detaljen til å bli en hovedsak i kritikken, da vil vi fortsatt påstå: Dere er blitt påvirket av borgerskapets press og hets, dere har gått på limpinnen.

KLASSEKAMP UNDER SOSIALISMEN

Burde så Klassekampen ha kommet raskt ut med ei forklaring på at klassekampen fortsetter under sosialismen? Vi trur det ville vært bra om KK generelt hadde mer nyheter om og analyser av de sosialistiske landas utvikling. Propagandaen for sosialismen bør styrkes. Å bringe stoff som viste hvorfor og hvordan klassekampen fortsetter under sosialismen hadde sikkert vært en fordel. Det kunne ha hjulpet noen til å se *klassekampen* og ikke bare borgerskapets høye skrik om «personintriger», osv.

Men dette er etter vår mening også en svært underordna kritikk. Denne mangelen i KK kan ikke forklare den harde og spontane kritikken fra noen kamerater. Vi trur fortsatt at det var borgerskapets press som lå bak denne kritikken.

(For øvrig sto det (tilfeldig) en større artikkel i studiespalta i KK tirsdag 12. oktober om «Klassekampen under sosialismen» — hvor siste nr. av Kina i Dag blei anbefalt.)

GÆÆRNT Å UTTALE SEG TIL BORGERPRESSA FØRST?

Til slutt, kritikken mot AKP(m-l)s formann og KKs redaktør for at de uttalte seg til borgerpressa før det kom noen kommentar i KK, holder ikke vann. Spørsmålet må jo først og fremst være: Var svaret de ga *riktig* eller *gæærnt*? De aller fleste er enige om at svarene var ut-

merka. Så hvorfor så hard kritikk? Når borgerpressas journalister ligger på tråden til partikontoret og redaksjonen og partiet har *sjølsagte* og *enkle* svar å gi dem, hvorfor skulle ikke partiet og redaksjonen uttale seg?

OPPORTUNISME HOS KRITIKERNE, ELLER BRUDD PÅ MASSELINJA I KLASSEKAMPEN?

Som sagt, de aller fleste kameratene i partiet har tatt borgerhetsen støtt og rolig i denne saken. Det viser at det ideologiske og politiske nivået i partiet er mye høyere enn for vi starta oppgjøret med høyre-opportunismen. Til de kameratene som likevel lot seg presse, vil vi si: Det er en grei sak å ta feil. Men det blir viktig å korrigere feilen, og ikke rette baker for smed. Kritiser dere sjøl, og rett ikke i dette tilfellet kritikken mot partiavisa. La oss ikke forveksle opportunistiske avvik i oss sjøl med brudd på masselinja i partiavisa i denne saka. KK gjør mange bra ting, og også en del feil. I *dette* tilfellet fulgte partiavisa ei *korrekt* linje.

Derfor mener vi det er fullstendig feilaktig å kreve sjølkritikk av KK-redaksjonen — til og med offentlig sjølkritikk. Dette er å stille saka på hodet, kamerater! Til dere som har undertekna «kamerater i en front» (gjengitt her i TF) vil vi si: Deres kritikk tar utgangspunkt på den *rette* *sia*. Likevel gjør dere et overslag i kritikken og gjør svært underordna kritikk til en hovedsak.

Sentralkomiteens Arbeidsutvalg

Bilag til Tjen Folket nr 1/77

FORELØPIG MELDING OM OPPGAVENE I VÅR

Fra sentralkomiteens arbeidsutvalg

Vi vil om kort tid legge fram en ny plan for partiets arbeid fram til sommeren 78.

Denne meldinga inneholder derfor bare en kort og høyst foreløpig redegjørelse for oppgavene denne våren.

1. Partidiskusjonene

Det er en viktig målsetting for planen å videreutvikle kampen mot høyreavviket i partiet.

Alle lag skal holde *to møter om kvinnepolitikken*.

Det første møtet vil ta opp *innholdet og karakteren av kvinneundertrykkinga*, på bakgrunn av TF-artikkelen «For full frigjøring av kvinnene» (oktober), kvinne-nummeret av Røde Fane og polemikken om grunnlaget for kvinneundertrykkinga i dette nummeret av TF. Møtet skal holdes i februar.

Det andre møtet skal ta opp *hvorfor det er nødvendig med særskilt kvinneorganisering og hvordan KF bør arbeide*. Møtet vil bli holdt i mai.

Alle lag skal ha et nytt møte om *sikkerhetspolitikken*. Møtet blir i mars.

I månedsskiftet januar/februar vil det bli avholdt et *ekstraordinært lagsmøte* som vil bli varslet særskilt.

2. Studiene

— *Grunnkurs 2 i marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning, første del*, skal studeres på studiemøter i alle lag.

— *Landsmøtedokumentene* er obligatoriske sjølstudier for alle medlemmer.

3. Viktige kampanjer

— *KK dagsavis-kampanjen* er hovedoppgava fram til 8. mars.

Når dagsavisa er et faktum starter en ny fase i KK-kampanjen med vekt på intensiv verving av abonnenter på grunnlag av dagsavisa.

— *Massemobilisering til 8. mars-togene* er ei svært viktig oppgave vi står midt oppe i nå.

— *1. mai*. Organiseringa av Faglig 1. mai-front-togene er en stor og viktig oppgave nå. Etter 8. mars er massemobilisering til FFF hovedoppgava til partiet. Laga må bruke *masselinje-heftet* aktivt i alle diskusjoner om 1. mai.

— *Sommerleirene* vil være ei viktig oppgave hele våren og særskilt etter 1. mai. De tre temaene for leirene i år er:

Imperialismen og krigsfarene. Revolusjonær faglig politikk. Stortingsvalget. Laga må diskutere mobiliseringsplan i februar.

— Vi vil gjennomføre en *ny vervekampanje* for å øke partiets størrelse, bedre klasse-sammensettinga og rotfestinga i proletariatet.

Tre viktige kampanjer vil *starte* denne våren.

— Kampanjen foran *stortingsvalget*.

— En ny stor *innsamling* som avløser rotasjonskampanjen, med formål å samle inn til utgivelsen av en stor klassikerserie på Oktober og til valgkampen.

— Kampanjen foran *tariffoppgjøret* i 78.

4. Viktigste eksterne saker

Disse oppgavene må løses samtidig som partiet har store og viktige eksterne kampoppgaver.

— Vi må utvikle kampen mot de to supermaktene og særskilt sosialimperialismen. Det anti-imperialistiske solidaritetsarbeidet med frigjøringsbevegelsene og undertrykte folk må forsterkes.

— *Streikekampen* krever stor oppmerksomhet og kan når som helst snu opp ned på partiets prioritering. Vi må forbedre *streikestøttee arbeidet* kraftig.

— *Daghjemskampen* og også *abortsaka* må gis hovedoppmerksomhet på kvinnepolitikens område.

— *Ungdomsarbeidet* vil være ei stor og viktig sak for hele partiet.

FORBUDSBEIING MEDLENDING OM OPPLAETNING I AAR

Tom side